

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน
กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

โดย

นางสาวพัสวี เปี่ยมศักดิ์กมล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน
กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

โดย

นางสาวพัสวี เปี่ยมศักดิ์กมล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

PARTICIPATION IN PUBLIC PARK MANAGEMENT BY CHILDREN
AND YOUTH NETWORKS: A CASE STUDY OF THE CHILDREN AND
YOUTH COUNCIL OF SATUN MUNICIPALITY

BY

MISS PASSAWEE PIAMSAKKAMON

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE
(PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวพัสรี เปี่ยมศักดิ์กมล

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน
กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)

เมื่อ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ เหลืองประภัสร์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิน เกษาคุปต์)

คณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีดา กมลเวชช)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของ เครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล เมืองสตูล
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพัสวี เปี่ยมศักดิ์กมล
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิณ เกชาคุปต์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษา ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่ง วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาการเกิดเครือข่ายเยาวชนที่นำไปสู่สภาเด็กและเยาวชน เทศบาลเมืองสตูล 2) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภา เด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่อผลสำเร็จในการบริหารจัดการ สวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในด้านอื่นๆ โดยผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า

การเกิดเครือข่ายเยาวชนเกิดจากกลุ่มเยาวชนที่มีแกนนำคือนายโกวิท บัญรัตน์ ได้ รวมตัวกับเพื่อนๆ ที่มีความต้องการและมีความสนใจในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ต้องการเวทีสำหรับ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเยาวชน เมื่อมีการรวมกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จึงนำไปสู่การจัดตั้งสภา เด็กและเยาวชนโดยการยื่นหนังสือถึงท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลเพื่อขออนุมัติจัดตั้งสภาเด็กและ เยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ซึ่งทางท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนา เด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ทางเทศบาลเมืองสตูลจึงได้อนุมัติจัดตั้ง สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา เพื่อผลักดันและสนับสนุนกลุ่ม เยาวชนกลุ่มนี้ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้นำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เทศบาลเมืองสตูล เกิดขึ้นโดยมีตัวแปรหลัก 3 ตัว สำคัญ คือ 1) สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ต้องการพื้นที่สำหรับใช้ในการ

รวมกลุ่มทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 2) เทศบาลเมืองสตูล หรือนายกเทศบาลเมืองสตูลที่รับฟังความต้องการของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังจัดเป็นพื้นที่ลานกิจกรรมของเด็กและเยาวชน 3) ประชาชนหรือชาวบ้านบริเวณสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ได้มาร่วมทำกิจกรรมนอกเหนือจากกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชน ใช้พื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังเป็นที่พักผ่อนออกกำลังกาย ใช้ผ่อนคลายจากการทำงานสูดอากาศธรรมชาติที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ พร้อมทั้งให้อาหารลิงได้อีกด้วย และสิ่งสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เกิดขึ้นจากสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ร่วมกับเทศบาลเมืองสตูล จัดโครงการลานเพลินยิ้ม เวทีร้องเล่นเต้นรำ ณ สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ในแก่เด็กและเยาวชนในการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชนจังหวัดสตูล และเป็นการรณรงค์ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ผู้ศึกษาได้เรียนรู้จากบทเรียนและมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือการจัดกิจกรรมควรมีแนวทางที่เหมาะสมต่อกลุ่มคนไปพร้อมกับการจัดการที่ดีของตัวเทศบาลเมืองสตูล ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและการดูแลรักษาพื้นที่ในจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และการนำเยาวชนรุ่นใหม่มาทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนถือเป็นสิ่งที่ดีแต่ในขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังย่อมมีข้อจำกัดในด้านการดูแลรักษาพื้นที่ให้มีสภาพที่ดีดั้งเดิม ซึ่งผลของการจัดกิจกรรม ณ บริเวณดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมหรือสัตว์ที่อาศัยในบริเวณที่อาจได้รับผลกระทบ เทศบาลไม่ควรละเลยการดูแลด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้สภาเด็กและเทศบาลเมืองสตูลควรมีการจัดกิจกรรมที่รวมกลุ่มร่วมกับเครือข่ายเยาวชนกลุ่มอื่นเพื่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ที่ใหม่ๆ และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเด็กและเยาวชนได้มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเทศบาลเมืองสตูล ควรเพิ่มสร้างและพัฒนาเครื่องออกกำลังกายในสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เพราะในปัจจุบันยังขาดแคลนเครื่องเล่นกีฬาสำหรับประชาชนคนวัยทำงานและวัยชราในการใช้ออกกำลังกาย และสิ่งที่เทศบาลเมืองสตูลไม่ควรมองข้าม ควรมีการบริหารจัดการในส่วนของลิง ณ สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เทศบาลเมืองสตูลควรมีการบริหารจัดการให้ลิงอยู่ในโซนที่ไม่มารบกวนหรือเสี่ยงต่อการเข้ามาทำร้ายเด็ก เยาวชน และประชาชนที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการสวนสาธารณะ, สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

Independent Study Title	PARTICIPATION IN PUBLIC PARK MANAGEMENT BY CHILDREN AND YOUTH NETWORK: A CASE STUDY OF THE CHILDREN AND YOUTH COUNCIL OF SATUN MUNICIPALITY
Author	MISS PASSAWEE PIAMSAKKAMON
Degree	Master of Political Science (Public Administration and Public Affairs)
Major Field/Faculty/University	Executive Program in Public Administration and Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Associate Professor Supin Kachacupt, Ph.D.
Academic Year	2017

ABSTRACT

A Case Study of the Children and Youth Council of Satun Province in context of "*Participation in the Park Management of the Youth Network*" is a qualitative research which the sources of data collection are conducted by using the relevant study, observation and in-depth interviews. By objectives of the study are; 1) to study the youth network leading to the development of youth council of Satun, 2) to study the participatory process in the management of the public park of the Satun Youth Council, 3) to analyze the factors affecting the success of the park management of the Satun Youth Council and 4) to provide guidance for the development and involvement of children and youth in other areas.

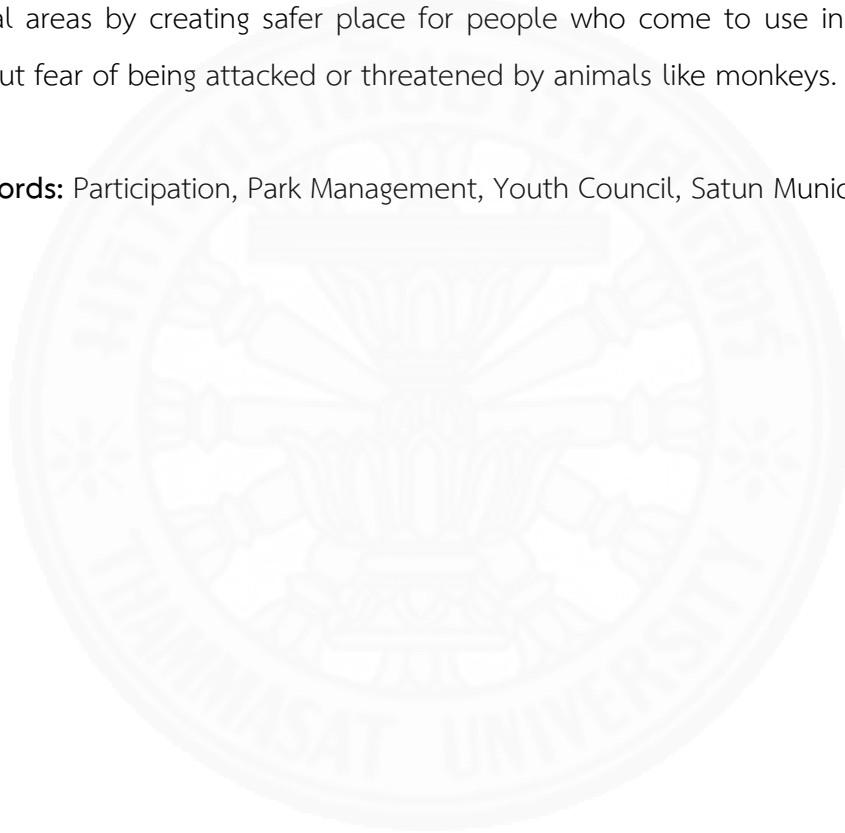
The results of the study found that the youth network was born out of group of young people led by Mr. Kovit Boonrat and his colleagues. With the need and interest in making social activities, they have created an exchange platform for children and youth to independently express their opinions and positions. When the large numbers of young individuals gathered, it resulted in the establishment of the Children

and Youth Council and approved by the president of Satun municipality in 2014. As Satun president municipal recognized the importance of positive development for all children and youth, along with activities for community development, the Satun municipality has continued to promote and support this group of youth in social activities by emphasizing in term of participatory process in the management of Khao to Phaya Wang Public Park. There are 3 main variables that contributed in this process; first, Children and Youth Council of Satun Municipality, this group of children and youths need a space for group activities to benefit themselves and others. Second, the president of Satun municipality and board members, they have listened to the needs of children and youth in contribution to project budget. Third, people or villagers living at Khao To Phraya Wang Public Park, their level of participation in activities beyond the activities of the Children and Youth Council is showing positive as people also used Khao Phaya Wang park area for relaxing place to work, to chill with nature and to feed animal such monkeys. Importantly, the Youth Council of Satun Municipality has also contributed in 'Larn Plearn Yim project' with a purpose of encouraging young people to show his/her talents whether singing, playing or dancing. Therefore, this important process is part of the park management plan that not only provides a creative space for children and youth to express themselves but has purpose to encourage young people to employ every second productively while contributing the development of the Khao To Phaya Wang Public Park that will continue to be a relaxing, non-smoking and safe place for people living in Satun province.

In this study, it was suggested that the activities should have an appropriate approach in matching group of individuals, along with good management of the Satun municipality that can create a strong relationship between people in the community through increasing the community events and activities. Even though the community activities can bring a lot of benefits for people in the area, there are some limitations that need to be considered when operating activities in certain area like Khao to Phaya Wang Public Park. The activities at Khao to Phaya Wang Public Park are limited in terms of keeping the area in good condition as effects of activities at this site may affect the

environment or animals in the area. With these concerns, municipalities and the Children and Youth Council should not neglect environmental care when organizing activities and should ensure that every activity is integrated with other youth networks in order to exchange new learning as well as create a strong professional network. In term of Khao To Phaya Wang Public Park management, since there is a shortage of exercise machines in the area, Satun municipality should provide more exercise machines for people to work out, together with putting more attention on managing animal areas by creating safer place for people who come to use in the park area without fear of being attacked or threatened by animals like monkeys.

Keywords: Participation, Park Management, Youth Council, Satun Municipality

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ เหลืองประภัสร์ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ และ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สุพิณ เกชาคุปต์ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษาและแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ให้ความรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำมาประกอบการค้นคว้าอิสระ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อีกด้วย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในระหว่างการศึกษา

ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) รุ่นที่ 27 ทุกคนที่เกื้อกูล ร่วมแรงร่วมใจ และให้กำลังใจ ทั้งการเรียนและกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดเวลาในช่วงการศึกษา

ขอขอบพระคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำสำหรับการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวรวมไปถึงครูบาอาจารย์ทั้งหลายของข้าพเจ้าที่เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจ ตลอดจนเป็นแรงผลักดันที่สำคัญยิ่งของข้าพเจ้าตลอดมา จนทำให้การศึกษาในครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ

นางสาวพัสวี เปี่ยมศักดิ์กมล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 วิธีการศึกษา	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.5 ระเบียบวิธีการศึกษา	6
1.6 ข้อจำกัดในการศึกษา	6
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	7
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชน	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชน	23
2.3 การสร้างเครือข่าย (Networking)	25
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	28
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	38
2.6 เยาวชนกับการพัฒนาท้องถิ่น	42

	(8)
2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา	48
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	49
3.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองสตูล	49
3.2 ข้อมูลทั่วไปของเครือข่ายเยาวชนสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล	51
3.3 กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชน เทศบาลเมืองสตูล	53
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วม	57
4.1 ปัจจัยด้านสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล	57
4.2 ปัจจัยด้านเทศบาลเมืองสตูล	61
4.3 ปัจจัยด้านประชาชนบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง	63
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
5.1 สรุปผลการศึกษา	65
5.2 อภิปรายผล	67
5.3 ข้อเสนอแนะ	69
รายการอ้างอิง	70
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	74
ประวัติผู้เขียน	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.8 กรอบแนวคิดการศึกษาคณากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของ	48
3.1 ข้อมูลประชากรเขตเทศบาลเมืองสตูล	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

เมืองเป็นศูนย์กลางความเจริญและความเสื่อมเสียรวมไว้ที่เดียวกัน เมืองเป็นสถานที่ตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือน ร้านค้า โรงเรียน โรงพยาบาล สวนสาธารณะ อื่นๆ อีกมากมายเพื่อให้เมืองนั้นมีการพัฒนาในทางที่ดีมีความเจริญยิ่งขึ้น และเมืองยังเป็นที่รวมผู้คนมากมายที่มีความแตกต่างในการใช้ชีวิต พื้นเพ วัฒนธรรม ผู้คนส่วนใหญ่ต่างแสวงหารายได้จากการประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและคนในครอบครัวให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนเมืองมักตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือเทศบาล โดยเทศบาลหรือท้องถิ่นมีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและในทางกลับกันนั้นบางท้องถิ่นก็ยังมีการบริหารจัดการที่ยังปล่อยปะละเลย ทั้งนี้ทั้งนั้นทุกท้องถิ่นต้องการปัจจัยด้านงบประมาณเข้ามาสนับสนุนเพื่อผลักดันนโยบายต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนเมืองหรือเทศบาลของตนเอง เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ไม่ใช่แค่เพียงเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วจบลง แต่เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองที่เรียกว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยและใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนมากที่สุดเท่าที่มีมา โดยเขตเทศบาลของประเทศไทยมีสภาพแบบผสมผสานในลักษณะความเป็นเมืองกับชนบทรวมไว้ด้วยกัน ประชาชนจึงรวมอยู่ด้วยกันอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ฐานะ รวมไปถึงรายได้ของประชาชน

เด็กและเยาวชนเปรียบเสมือนอนาคตของชาติที่เติบโตจากครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเชื่อมโยงผูกพันกับการพัฒนาสร้างสรรค์ วิถีเยาวชนไทยในปัจจุบันและอนาคต ขณะนี้มีหน่วยงาน สถาบัน องค์กร ที่ดำเนินการเกี่ยวกับเยาวชนมีอยู่มากมายแต่ปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม อุบัติเหตุและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ก็ยังไม่หมดสิ้น นอกจากนี้เยาวชนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทก็มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งมีสาเหตุมาจากภาวะกดดันในครอบครัว สิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ศีลธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนถดถอยลง หากองค์กรต่างๆ ไม่ให้ความสำคัญและไม่มองเห็นกับปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง เด็กและเยาวชนในวันนี้ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพและขาดประสิทธิภาพในภายภาคหน้าเช่นกัน

สมาชิกทุกคนในสังคมต้องมีบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของตนเอง ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนนั้นก็必将มีความแตกต่างกันไป แต่ในหลักใหญ่และรายละเอียดจะเหมือนกัน ถ้าสมาชิกทุกคนในสังคมได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องก็จะได้ชื่อว่าเป็น “พลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ” และยังส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย ดังนั้น สมาชิกในสังคมทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่ถือว่าเป็นอนาคตของชาติ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อนำพาสังคมและประเทศชาติให้มีการพัฒนาสืบต่อไป

เยาวชนเป็นพลังอันสำคัญที่จะสามารถช่วยกันเสริมสร้างกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในอนาคต ดังนั้น เยาวชนที่ดีควรตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และร่วมแรงร่วมใจ สามัคคี เสียสละเพื่อส่วนรวม เยาวชนที่ดีควรจะเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ จะต้องมีความประพฤติในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การเสียสละต่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าเพราะถ้าสมาชิกในสังคมเห็นแก่ส่วนรวมยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน ก็ยิ่งทำให้สังคมพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการมีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้คนในสังคมอยู่กันอย่างสงบสุข ความซื่อสัตย์สุจริตก็เป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างมากที่ขาดไม่ได้ ต่อมาความสามัคคี ความรักใคร่ปรองดอง ความร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจะทำให้สังคมและประเทศชาติเข้มแข็ง สุดท้ายความละเอียดและการเกรงกลัวในการทำชั่วเกิดในจิตใจทุกคนก็จะทำให้สังคมอยู่กันอย่างสงบสุข เยาวชนที่ดีต้องมีความสำคัญต่อตนเอง ต่อส่วนรวมและต่อประเทศชาติ

เยาวชนในปัจจุบันเป็นอนาคตของชาติ เป็นคำพูดที่คนทั่วไปส่วนใหญ่มักจะพูดกัน แต่ในปัจจุบันจากกระแสข่าวสารจากสื่อต่างๆ จะทำให้เห็นว่าเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติบางกลุ่มมีพฤติกรรมที่รุนแรงและน่ากลัว เช่น นักเรียนโรงเรียนเดียวกันฆ่ากันเอง, เด็กอายุ 18 ปีเป็นหัวหน้าแก๊งโจรปล้นทรัพย์สินผู้คนบนสะพานลอย, ดิถยาเสพติด, ค้ายาเสพติด, เล่นการพนัน เป็นต้น สภาพปัญหาของเยาวชนไทย และถ้าเรามองถึงปัญหาของเยาวชนไทย เราต้องยอมรับว่าเยาวชนไทยส่วนใหญ่เป็นคนดีเป็นพลเมืองดีของชาติและผู้ใหญ่หลายคนก็คาดหวังที่จะให้พวกเขาเป็นคนดีมากยิ่งขึ้น แต่ก็มีเยาวชนอีกจำนวนหนึ่งที่มีปัญหา ซึ่งจำนวนเยาวชนหนึ่งนี้เมื่อเทียบกับเยาวชนทั้งประเทศ ก็เป็นเยาวชนจำนวนไม่น้อย จากลักษณะของเยาวชนไทยที่มีสัดส่วนจำนวนมากที่มาจากข่าวสารในโลกปัจจุบัน จะสะท้อนให้เห็นถึงเยาวชนในปัจจุบันมีปัญหามากกว่าแต่ก่อนและอาจจะทวีมากขึ้น ซึ่งจะเป็ปัญหาต่อคุณภาพของคนในประเทศ เราสามารถทำความเข้าใจโดยที่ผู้วิจัยได้แบ่งเยาวชนออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา โรงเรียนเริ่มตั้งแต่เด็กนักเรียนชั้นมัธยมเรื่อยไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย 2) กลุ่มเยาวชนที่อยู่ในชุมชน ในหมู่บ้านหนึ่งหรือชุมชนหนึ่ง

3) กลุ่มเยาวชนที่อยู่ในสถานประกอบการ 4) เยาวชนในวัด กลุ่มนี้มีทั้งสามเณร รวมไปถึงเด็กวัดและคนอาศัยวัดอยู่ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน

ลักษณะทั่วไปโดยธรรมชาติของเยาวชนจะชอบเข้าสังคม มีการจับกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ สร้างสรรค์ โดยเยาวชนต้องการแสดงออก กล้าถาม กล้าตอบ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่รักเพื่อนฝูงต้องการเป็นที่ยอมรับ จับกลุ่มทำความดีเป็นจิตอาสา อื่นๆ ทั้งหมดทำให้เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อตัวเยาวชนเอง ต่อกลุ่มเยาวชน และต่อส่วนรวมหรือชุมชนนั่นเอง แต่ในทางกลับกันถ้ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาไม่ได้เข้าโรงเรียน ไม่มีผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ไม่มีการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ กลุ่มเยาวชนพวกนี้ก็จะกลายเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาให้แก่ชุมชนและสังคมได้ เช่น มีการฉกชิงวิ่งราวทำให้ถูกคนที่ไม่ดีชักจูงไปทำสิ่งที่ไม่ดีต่างๆ ได้ง่ายเช่นกัน เพราะฉะนั้น สังคมดีเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะสร้างคนที่ดีและมีคุณภาพ โดยการสร้างคนที่มีคุณภาพได้นั้นต้องสร้างหรือเริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชน จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เยาวชนมีความสำคัญต่อชุมชนและสังคม รัฐควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม รวมถึงให้ความสำคัญและไม่มองข้ามด้านนี้ และควรสนับสนุน ไม่ใช่แค่งบประมาณหรือสร้างสิ่งแวดล้อมมีพื้นที่สาธารณะที่ให้แก่เยาวชนและกลุ่มเยาวชนได้รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อไปได้ ในการพัฒนาตั้งแต่อดีตจนถึงในปัจจุบันนี้รัฐได้มีการส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านต่างๆ รัฐก็ส่งเสริมให้เยาวชนทำงานเพื่อจิตอาสา เพื่อบ้านเมือง เพื่อสังคม และทางการเมืองมากขึ้น ท้องถิ่นก็เช่นกัน มีหน้าที่สนับสนุนกลุ่มเยาวชนต่างๆ รวมกันจนเกิดเป็นเครือข่าย

เครือข่ายเยาวชนสตูล หรือ สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เกิดขึ้นจากการรวมตัวของเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองสตูลที่อยากจะมีกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ประกอบกับมีนโยบายด้านเด็กและเยาวชนของนายกประสิทธิ์ ไ้สกุล นายกเทศบาลเมืองสตูล ที่มีความต้องการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อดำเนินภารกิจ ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ และการศึกษากีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถและจริยธรรม โดยเทศบาลได้มีการรับฟังเสียงของเด็กและเยาวชนมากขึ้น เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อเทศบาลเมืองสตูลเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นคือเยาวชนในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนได้มีการรวมตัวกันเพื่อทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ พวกเขาได้เข้ามามีบทบาททำกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม ทำให้ชุมชนและสวนสาธารณะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นโดยกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังที่มีความรกร้างน่ากลัวเป็นแหล่งมั่วสุมในสิ่งที่ไม่ดีของวัยรุ่น และต่อมากลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลกลุ่มนี้ได้มีการเสนอความคิดหลายๆ ด้านให้แก่ผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลรับทราบ เมื่อทางผู้บริหารมองเห็นว่า

สิ่งที่พวกเขาเสนอนั้นเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและเทศบาล ทำให้มีการอนุมัติกิจกรรม อนุมัติสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการสวนสาธารณะโดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงให้สวนสาธารณะเกิดประโยชน์ขึ้น ทำให้เป็นที่มาที่ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเยาวชนมีการรวมตัวกันได้อย่างไร ทำอย่างไรถึงทำให้การมีส่วนร่วมกันประสบความสำเร็จ โดยได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากผู้บริหารจากเทศบาลเมืองสตูล และยังส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดผลที่ดีต่อชุมชน และทำให้เกิดความร่วมมือของเด็กและเยาวชนที่ได้ร่วมมือกับท้องถิ่นจนทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและประชาชน

ตั้งนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดยผู้ศึกษาสนใจและเลือกศึกษาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสตูล ว่าเหตุผลใดที่กลุ่มเครือข่ายเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกัน มีจุดเริ่มต้นอย่างไร มีกระบวนการอย่างไร จนเกิดเป็นสภาเด็กและเยาวชนโดยมีการถูกรับรองโดยท้องถิ่นหรือเทศบาลเมืองสตูล และผู้วิจัยมองว่าหากบทเรียนจากการศึกษาเรื่องนี้สามารถระบุปัจจัยสำคัญที่มีต่อผลต่อการบริหารจัดการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลสตูลได้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างไร แล้วยังสามารถนำไปสู่การปฏิบัติใช้ให้เกิดประโยชน์ที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในกระบวนการบริหารจัดการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้อย่างถูกต้องและเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการและปรับปรุงแก้ไขกับกลุ่มเยาวชนอื่นได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการเกิดเครือข่ายเยาวชนที่นำไปสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล
- 1.2.2 เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่อผลสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

1.2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในด้าน
อื่นๆ

1.3 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่ผู้ศึกษา
ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสารต่างๆ
ตำรา ระเบียบ ข้อบังคับ รายงาน สถิติ กรณีศึกษา และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องในประเด็น จะ
ทำการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลในมุมมอง
ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของเครือข่ายเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษา
สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล การศึกษาวิจัยในชั้นนี้ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

1.3.1 การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth-interview) โดยเป็นการเก็บ
ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้แก่ นายกเทศบาลเมืองสตูล หัวหน้าฝ่ายและ
เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสตูลประธานสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล กรรมการและที่ปรึกษา
สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลตลอดจนชาวบ้านหรือประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสตูล

1.3.2 การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวม
ข้อมูลเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎีและแนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการ
เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพลูว้าง เอกสารเกี่ยวกับการนำนโยบายพัฒนา
พื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพลูว้างไปปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประกอบของการมีส่วนร่วมของเยาวชนและ
ภาครัฐหรือท้องถิ่นในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพลูว้างในเขตเทศบาลเมืองสตูล

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการ ในทิศทางด้าน
เนื้อหาของการบริหารจัดการ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของกลุ่มไปปฏิบัติให้เกิดการมีส่วนร่วม
ของเด็กและเยาวชนเกิดขึ้น รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและประชาชน ตลอดจน
วิเคราะห์เหตุปัจจัยทั้งในด้านดีและด้านล้มเหลวของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ

ของกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลที่นำไปปฏิบัติ โดยจะทำการศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสตูลเท่านั้น

1.4.2 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2560 – ปัจจุบัน

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ทัศนศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” จะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.5.1 การศึกษาจากแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของนโยบายในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ ตามนโยบายของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

1.5.2 การศึกษาจากแนวคิดนโยบายของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในปัจจุบัน

1.5.3 การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้เครื่องมือโดยสอบถามใช้เป็นการสัมภาษณ์ โดยสอบถามประชาชนกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1.5.3.1 ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง จำนวน 5 คน

1.5.3.2 กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จำนวน 5 คน

1.5.3.3 เจ้าหน้าที่ พนักงานเทศบาลเมืองสตูล จำนวน 5 คน

1.6 ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ทัศนศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดยผ่านการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสวนสาธารณะหรือเขาโต๊ะพญาวัง ในด้านนโยบายต่างๆดังที่กล่าวมานั้นผ่านทัศนศึกษา ซึ่งในระหว่างศึกษาทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีอุปสรรคในเรื่องของการประสานงานของภาครัฐซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยอาจจะไม่ได้รับข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานภาครัฐอย่างครบถ้วน ประกอบกับการข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานของ

ภาครัฐเพื่อประกอบการทำวิจัยจะต้องใช้ระยะเวลาในการประสานงาน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปได้
อย่างล่าช้าและในบางข้อมูลไม่สามารถจะเปิดเผยได้ จึงทำให้เห็นว่ามีอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลได้
อย่างครบถ้วน

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ทำให้ทราบถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการ
สวนสาธารณะหรือกิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล
เมืองสตูลไปปฏิบัติ

1.7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ
ของเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและ
เยาวชนเทศบาล

1.7.3 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมใน
กิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ
ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล

การมีส่วนร่วมเยาวชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้เยาวชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่ม
บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของ
การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปีบริบูรณ์ ในพื้นที่เทศบาลเมืองสตูล

สวนสาธารณะ หมายถึง สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เขตเทศบาลเมืองสตูล เป็น
สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนเทศบาลเมืองสตูล และเป็นพื้นที่ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็ก
และเยาวชน

สภาเด็กและเยาวชน หมายถึง สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ที่มาจากการ
แต่งตั้งจากนายกเทศบาลเมืองสตูลตั้งแต่อายุ 15-25 ปีบริบูรณ์

เครือข่าย หมายถึง กลุ่มเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลที่มีหน้าที่ขยายเครือข่าย ตั้งแต่เครือข่ายใหญ่จนถึงเครือข่ายย่อยลงไป

ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จจากการทำงานของการบริหารจัดการของสภาเด็ก และเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีกระบวนการ วัดผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบว่านโยบายหรือกิจกรรมนั้นหลังจากการนำไปปฏิบัติ ประสบ ความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการตัดสินใจ เพื่อจะดำเนินการ โครงการต่อหรือยุติโครงการของการบริหารจัดการเครือข่ายนั้น

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำค้นคว้าและได้ทำการรวบรวมแนวคิดผลการวิจัยข้อเสนอเชิงทฤษฎีจากเอกสาร ตำราวิชาการ วรรณกรรมต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการศึกษาดังนี้ คือ

1. นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชน
 2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชน
 3. การสร้างเครือข่าย (Networking)
 4. แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล
 5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 6. เยาวชนกับการพัฒนาท้องถิ่น
 7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 8. กรอบแนวคิดในการศึกษา
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

2.1 นโยบายและแผนการพัฒนาเยาวชน

2.1.1 ความหมายของเยาวชน

การให้นิยามความหมายของคำว่าเยาวชนนั้นมีความหมายต่างกันตามสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ โดยความแตกต่างกันในเรื่องของอายุ โดยได้ประมวลไว้ ดังนี้ คือ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations)¹ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “เยาวชน” โดยในประเทศส่วนใหญ่ หมายถึง ประชากรที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-24 ปี (United Nations, 1977, p.8) และในประเทศสิงคโปร์และประเทศมัลดีฟ จะให้คำจำกัดความของเยาวชนว่า หมายถึง ประชากรผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-35 ปี รวมทั้ง ในประเทศมาเลเซีย ได้กำหนดนิยามของคำว่า เยาวชน หมายถึง ประชากรผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-40 ปี

¹ United Nations, *Review of the Youth Situation, Policies and Programmes in Asia and the Pacific* (New York: n.d., 1977), 8-9.

ส่วนในประเทศไทย โดย พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550² กำหนดนิยามคำว่าเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คำว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ตามการกำหนดของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550

2.1.2 ความสำคัญของเยาวชน

ในทุกประเทศทั่วโลกย่อมมีการตระหนักดีว่าเยาวชนนั้นเป็นทรัพยากรหลักของการพัฒนาและเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลงชุมชน สังคม พัฒนาเศรษฐกิจ และสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีต่างๆ องค์การสหประชาชาติ(United Nations)³ และ บ็อบโคล (Cole)⁴ ได้กล่าวถึงเยาวชนว่าเป็นประชากรที่อยู่ในช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของชีวิต โดยเป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กที่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่ต้องพึ่งพาตนเองและต้องมีความเป็นที่ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

- 1) ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงชีวิตจากการศึกษา ฝึกอบรมเต็มเวลา ซึ่งเป็นการทำงานเต็มเวลา หรือจะเรียกอีกอย่างว่าจากโรงเรียนสู่ตลาดแรงงาน
- 2) ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงชีวิต ครอบครัว จากครอบครัวต้นกำเนิดสู่การสร้างครอบครัวใหม่ของตนเอง
- 3) ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงจากการดำรงชีวิตที่ได้อาศัยอยู่กับบิดา มารดา เป็นการเริ่มต้นในการดำรงชีวิตตามลำพัง และมีการแยกตัวออกมาจากบิดา มารดา

² กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 (กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. 2550), 2.

³ United Nations. *Review of the Youth Situation, Policies and Programmes in Asia and the Pacific*, 43.

⁴ Cole, Bob. *Youth and Social Policy: Youth Citizenship and Young Career*. (London: UCL Press Limited 1995), 8.

ดังนั้น จะเห็นว่าการพัฒนาเยาวชนนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกรัฐ ทุกสังคมควรให้ความสำคัญ เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมของประชากรสำหรับอนาคตของประเทศ โดยมีการกำหนดทิศทาง กำหนดแนวคิดร่วมกันทั้งในระดับสากล และระดับภูมิภาคเพื่อประสานไปสู่แนวทางในการพัฒนาเยาวชนในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น

2.1.3 ทิศทางในการพัฒนาเยาวชน

แผนปฏิบัติการโลกเพื่อเยาวชนสู่ปี 2000 จากความสำคัญของเยาวชนดังกล่าว สหประชาชาติได้กำหนดแผนปฏิบัติการโลกเพื่อเยาวชนสู่ปี 2000 และในอนาคต โดยมีการกำหนดสาระสำคัญในการพัฒนาเยาวชนไว้ 10 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของนานาประเทศชาติทั่วโลก คือ ด้านการศึกษา ด้านการมีงานทำ ด้านความอดอยากและความยากจน ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้ยาเสพติด ด้านการประทุพผิตของผู้เยาว์ ด้านการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้านเด็กหญิงและเยาวชนหญิง ด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการทางสังคม องค์การสหประชาชาติ(United Nations)⁵ ส่วนในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ได้กำหนดนโยบายพัฒนาเยาวชนโดยอิงแผนปฏิบัติการโลกดังกล่าว คือ กำหนดสาระสำคัญในการพัฒนาเยาวชนเพียง 4 ด้าน โดยได้ระบุไว้ว่าด้านการพัฒนาอีก 6 ด้าน ตามแผนปฏิบัติการโลกเพื่อเยาวชนนั้นจะเป็นผลลัพธ์ที่ได้มาจากการพัฒนาเยาวชนในประเด็นสำคัญ 4 ประเด็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาเยาวชนของไทยในฐานะประเทศภาคีของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ดังนี้ องค์การสหประชาชาติ(United Nations)⁶ 1) ด้านการศึกษา (Education) ส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนด้อยโอกาส และผู้ที่เสียเปรียบในสังคม ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้มีความสามารถและมีพลังในการทำงานเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป 2) ด้านสุขภาพ (Health) การส่งเสริมด้านอนามัยเจริญพันธุ์ในเยาวชน และให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อต้านการกระทำที่มีขอบทางเพศและการเอาเปรียบทางเพศจากเยาวชน 3) ด้านการมีงานทำ (Employment) โดยมีการให้คำแนะนำและขยายการศึกษาและการศึกษาอาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะของเยาวชนให้เหมาะสมกับโอกาสในการจ้างงาน ให้คำปรึกษาแก่เยาวชน และแสวงหาทางเลือกด้านอาชีพและการฝึกอาชีพให้แก่เยาวชน 4) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) สร้างตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนเพื่อ

⁵ United Nations. *Review of the Youth Situation, Policies and Programmes in Asia and the Pacific*, 13-30.

⁶ Ibid., 20-40.

การพัฒนา โดยขยายกลไกของการประสานงานเยาวชนระดับชาติ เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการตัดสินใจและการพัฒนา

จากความสำคัญของการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาเยาวชนของไทยในฐานะประเทศภาคีของภูมิภาคแปซิฟิกนั้น ได้ให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วม (Participation) สร้างตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนขยายกลไกของการประสานงานเยาวชนระดับชาติ ดังนั้น การศึกษาลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม เป็นการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการตัดสินใจและการพัฒนา

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก⁷ ในประเทศไทยได้มีการลงนามในภาคยานุวัติสารเข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2535 เป็นผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาดังกล่าวซึ่งมีทั้งสิ้น 54 มาตรา อันเป็นแนวคิดสากลในการใช้พัฒนาเด็ก จะต้องมีการปลูกฝังและสร้างเสริมให้แก่เด็กนั้นมีความตระหนักรับรู้ถึงคุณค่าและสิทธิของตนเอง และยังสามารถแสดงออกทางด้านความคิด การกระทำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือสังคมสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล รวมทั้งยอมรับและเคารพความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้อื่นด้วย ดังนั้นการมีส่วนร่วมของเด็กจึงต้องคำนึงถึงกระบวนการและวิธีการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กเข้ามา พร้อมกับการสร้างสิ่งแวดล้อมเด็กให้ยอมรับ และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย พบว่ามีการจัดเวทีให้เด็กได้มีส่วนร่วมในหลากหลายรูปแบบ ทั้งในเวทีระดับระหว่างประเทศ ระดับชาติ ระดับภาค และ ระดับท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ดี การมีส่วนร่วมของเด็กในเวทีดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการจัดการเป็นครั้งคราว และมีลักษณะเป็นโครงการเฉพาะกิจ นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลักระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ.2548-2557) ซึ่งประเทศไทยจัดทำขึ้นเพื่อสนองต่อผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (สมัยที่27) ว่าด้วยเรื่องโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (A World Fit Children) ระหว่างวันที่ 8-10 พฤษภาคม 2545

⁷ วรรณิการ์ รัตนมณี, ขวลิขิต ตันตินิมิตกุล, และนันท์มนัส สังขพิทักษ์, *การศึกษาการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยเด็กของสหประชาชาติ เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย* (กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2549), 40.

ณ นครนิวยอร์ก โดยกำหนดให้แผนดังกล่าวมีเนื้อหาสาระด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กไว้เป็นด้านหนึ่งของแผนที่มีทั้งหมด 11 ด้าน อีกทั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอร่างแผนดังกล่าวในการประชุมวาระแห่งชาติด้านพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งได้มีนายกรัฐมนตรีเปี่ยมประธาน และได้มีการประกาศว่ารัฐบาลจะลงทุนเพื่อเด็ก รวมทั้งเห็นชอบให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัดพร้อมสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการด้วย ทำให้เห็นว่าเป็นนิมิตหมายอันดีในการส่งเสริมการทำงานด้านเด็กและเยาวชนของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีเวทีหรือองค์กรของเด็กและเยาวชนที่จะทำให้เด็กและเยาวชนสามารถรวมพลังกันในการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่มของตนเองต่อไป เพื่อให้การมีส่วนร่วมของเด็กบรรลุตามแผนดังกล่าว และเป็นการตอบสนองต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงเห็นควรให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการมีส่วนร่วมของเด็กพร้อมทรัพยากรและงบดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนด้วย นอกเหนือจากหน่วยงานภาครัฐด้วยการสร้างโอกาสและทักษะในการมีส่วนร่วมและมีบทบาทเป็นห้องเรียนแห่งการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยเน้นการส่งเสริมบทบาทของสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็งและมีการดำเนินงานนี้ต่อเนื่องต่อไป

จะเห็นได้ว่าได้มีการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมให้กับเด็ก (บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของเด็กโดยให้ผู้แทนเด็กจากทั่วประเทศ จากทุกกลุ่ม ทุกประเภทร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็กและความคิดเห็นของเด็กมาประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมกับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) ทำให้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมทุกมิติที่ส่งผลกระทบต่อเด็กสืบมาถึงเยาวชน (บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์) โดยได้มีการจัดกลไกและระบบการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนทั้งในทุกจังหวัด ในระดับจังหวัดและระดับชาติ

2.1.4 ทิศทางการพัฒนาเยาวชนของไทย

ประเทศไทยมีแนวคิดทางด้านการพัฒนาเยาวชน ซึ่งสอดคล้องรองรับตามกระแสแนวคิดการพัฒนาเยาวชนในระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค ซึ่งปรากฏในรูปแบบของกฎหมายนโยบาย และแผนพัฒนา มติคณะรัฐมนตรี ซึ่งประมวลโดยสรุปได้ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกอบด้วยมาตราที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ในฐานะเป็นผู้ที่มีสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งรัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ มาตรา 4 มาตรา 28 มาตรา 30 มาตรา 80 มาตรา 105 ตามลำดับ ซึ่งมาตรา 80 ได้กำหนดให้เป็นทิศทางการ

ทำงานและวิธีการจัดบริการให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล ด้วยการกำหนดนโยบาย โดยได้เน้นการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ วิทยาการแบบสมัยใหม่บนพื้นฐานภูมิปัญญาของสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนสามารถประยุกต์ หลักธรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ความต้องการในด้านสุขภาพ ร่างกาย และสติปัญญาความสามารถในการทำงาน อารมณ์ จริยธรรม และความรับผิดชอบตามวัย รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างสร้างสรรค์ใน กิจกรรมชุมชนและสังคมไทย

แต่ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยฉบับนี้จะมีความแตกต่าง ดัง จะเห็นว่าได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนใน “มาตรา52 เด็กและเยาวชนมรสติธิในการอยู่รอด และได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดย คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ” และมาตรา85 (5) ได้ให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ภายใน 1 ปี เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับการ รวมกลุ่ม และเครือข่ายทุกรูปแบบ ซึ่งจะสอดคล้องกับการรวมกลุ่มของเยาวชนเพื่อต้องการจัด กิจกรรมทางสังคมและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้นใน หมวด7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน (มาตรา163-165) มีการกล่าวถึงประชาชนสามารถตีความได้ว่าคำ เหล่านี้ครอบคลุมเด็กและเยาวชนด้วยเพราะเด็กและเยาวชนเป็นประชาชนส่วนหนึ่งของชาติด้วย และสอดคล้องกับประเภทกิจกรรมของเยาวชนที่สนใจ คือ กิจกรรมด้านการเมือง สารระดังกล่าวยกมา เป็นตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนาของรัฐธรรมนูญที่ได้มีการเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือ ของเด็กและเยาวชน

2. นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ.2545-2554) จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีได้ ประกาศนโยบาย เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2545 มีหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับเด็ก และเยาวชน โดยทำคู่ขนานกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาโดยตลอดจนถึงฉบับที่ 9 และได้คาดการณ์ทิศทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ระยะเวลา 10 ปี โดยสอดคล้องกับช่วงเวลา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) เพื่อให้กระบวนการพัฒนาเยาวชนของชาติมีการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามาให้ความร่วมมือกัน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวมี บทบาทหลักในการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และสนับสนุนให้ องค์กรสำคัญ อื่นๆ ของสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันวิชาชีพ สถาบันการเมือง

การปกครองทุกระดับ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การภาคเอกชน และสถาบัน สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทและประสานร่วมมืออย่างจริงจังในการทำงานอย่างต่อเนื่องในกระบวนการ เสริมสร้างพัฒนาประสบการณ์ชีวิตของเยาวชนอย่างสร้างสรรค์สนับสนุนผู้ให้บริการแก่เยาวชนทั้ง ภาคราชการและนอกภาคราชการได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ ทำงานอย่าง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ สนับสนุนการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายให้ทันต่อทุก สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาเยาวชน โดยมีดัชนีชี้วัดอย่างเป็นระบบ พร้อมส่งเสริมให้เยาวชนใน แต่ละวัยได้รับบริการตามสิทธิและความต้องการพื้นฐานตามมาตรฐานสากลทั้งทางด้านปริมาณและ คุณภาพ สนับสนุนให้เยาวชนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูล มีความคิด ความรับผิดชอบและกล้าตัดสินใจบน พื้นฐานของเหตุผล คุณธรรม จริยธรรม ในกระบวนการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลาอย่างมีความสุข

สนับสนุนให้เยาวชนสามารถใช้ความรู้ด้านวิทยาการแบบสมัยใหม่บนพื้นฐานภูมิปัญญา หลักธรรมทางศาสนาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเพื่อการ ประกอบอาชีพ สนับสนุนให้เยาวชนแต่ละวัยมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสังคมอย่างสร้างสรรค์ใน กิจกรรมและกิจการของชุมชน และการเสริมสร้างมิตรภาพระหว่างประเทศโดยได้กำหนดคุณลักษณะ เด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ไว้ 6 ประการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นและเป็นเกณฑ์วัดเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา ดังนี้ คือ 1) มีความผูกพันในครอบครัวภาคภูมิใจในความเป็นไทยและมีทักษะในอาชีพ และการ ดำรงชีวิตที่รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น 2) มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรงและรู้จักการป้องกันตนเอง จากโรคและสิ่งเสพติด 3) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม คุณธรรมและมีพฤติกรรมด้านความ รับผิดชอบตามวัย 4) มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและมีความภูมิใจในการทำงานสุจริต 5) มี การรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 6) มีการรู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ⁸

จากนโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว(พ.ศ.2545- 2554) ได้สนับสนุนให้เยาวชนแต่ละวัยมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสังคมอย่างสร้างสรรค์ในกิจกรรมของ ชุมชนทำให้เยาวชนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลรอบด้าน ทำให้พวกเขามีความรับผิดชอบและกล้า

⁸ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ.2545-2554) (กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2545). 3-10.

จิตใจบนพื้นฐานของเหตุผลคุณธรรม จริยธรรม ปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และรู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

3. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550⁹ ได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งแก้ไขปัญหที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชนโดยมีหลักการดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาเด็กและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใดๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก

3.2 เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานที่มีคุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

3.3 เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิในการได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะของเด็กประเภทนั้นๆ

3.4 เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการรับบริการบริการทางการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน สูงสุดเท่าที่มีการให้บริการทางด้านนี้

3.5 เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อนและเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้กระทำโดยมีแนวทาง คือ ให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันต่อครอบครัว ภาครัฐมีใจในความเป็นไทย มีวิถี ชีวิตแบบประชาธิปไตยสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์และกติกาในสังคม ให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด ให้เด็กมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย จริยธรรม และคุณธรรม ให้เด็กมีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต ให้เด็กรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วม

⁹ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550, 3-5.

ในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ ให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัย¹⁰

จากพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 ดังกล่าวได้กำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรม การละเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกข้อกำหนดการให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อนและเข้าร่วมกิจกรรม การละเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะของ พ.ร.บ. 2550 ให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และทุกส่วนของสังคม มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน โดยมีแนวทางให้เด็กและเยาวชนมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งกฎเกณฑ์และกติกาในสังคม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ตามสมควรแก่วัย มีจริยธรรม และคุณธรรม มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในการทำงานสุจริต รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตสำนึกในการให้การอาสาสมัคร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวมตามสมควรแก่วัยเป็นการเตรียมความพร้อมของประชากรสำหรับอนาคต โดยยึดพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มากำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาเยาวชนร่วมกันทั้งในระดับสากล และระดับภูมิภาคเพื่อประสานไปสู่แนวทางการพัฒนาเยาวชนในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น

การพัฒนาเด็กและเยาวชนได้กำหนดความต้องการตามพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัยอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการพัฒนาจะเป็นการบูรณาการระหว่างพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญาทางอารมณ์ และสังคมจริยธรรม กล่าวคือ พัฒนาการแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์ต่อกันและมีอิทธิพลเชื่อมโยงระหว่างกันด้วย

2.1.5 ความต้องการของเยาวชน

จากชีวิตวัยเด็กสู่วัยรุ่นจะคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ สามารถ พัฒนาตนเองและมีศักยภาพไปพัฒนาสังคมส่วนรวมได้การพัฒนาทางร่างกาย เยาวชนต้องการสารอาหารครบถ้วนเช่นเดียวกับวัยเด็ก แต่จะเพิ่มปริมาณเพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกายที่เป็นไป

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, 4-5.

อย่างรวดเร็วและมีความสมดุลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจากวัยเด็กมาสู่ความเป็นเยาวชน คือการเพิ่มการผลิตฮอร์โมน ซึ่งทำให้ร่างกายเจริญเติบโตและมีการผลิตฮอร์โมนทางเพศในแต่ละบุคคลทำให้มีพัฒนาการทางเพศ ความต้องการทางเพศส่งผลถึงการปรับตัวความสัมพันธ์กับผู้อื่น และในกรณีที่เยาวชนไม่ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้องและเพียงพอในทางด้านสุขภาพร่างกาย และความต้องการทางเพศ อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้ การพัฒนาทางสติปัญญาและความสามารถในการประกอบอาชีพของเยาวชนนั้นยังมีความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถความรู้ และทักษะต่อเนื่องให้เต็มตามศักยภาพของตน ทั้งนี้เพื่อความพร้อมด้านอาชีพหรือการมีงานทำสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ตลอดจนมีทางเลือกที่เกี่ยวกับอุดมการณ์ในการทำงานได้การพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เยาวชนอยู่ในช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางบุคลิกภาพ โดยจะเป็นตัวเองมากขึ้น มีความสามารถในการรู้จัก ต้องการคำอธิบาย เกี่ยวกับเหตุผล ต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมที่สำคัญคือต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตน แต่เดิมรัฐได้ยึดพัฒนาการของเด็กและเยาวชนตามวัยเป็นเกณฑ์ ซึ่งในปัจจุบันจำเป็นจะต้องให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการพัฒนาเหล่านั้นในการจัดบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติและสภาองค์กรการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีเยาวชนแห่งชาติขึ้นรวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2541-2543 ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทุกภาคส่วน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และส่งผลให้การจัดการบริการมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มมากขึ้น โดยประเด็นที่เด็กและเยาวชนนำมาพิจารณาในการประชุมร่วมกันแต่ละครั้ง ได้แก่ สภาพปัญหาที่เด็กและเยาวชนกำลังเผชิญและควรได้รับการแก้ไข ได้แก่ เรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม การศึกษา ปัญหาจากสื่อ การมีอาชีพ ผลกระทบจากเศรษฐกิจ การเมือง นโยบายของรัฐ การช่วยเหลือสังคม และชุมชน ตลอดจนความต้องการของเด็กและเยาวชนที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. ควรเร่งรัดในการแก้ไขปัญหาและป้องกันสุขภาพให้รอดพ้นจากเรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์
2. ต้องการความเท่าเทียมในการศึกษา และมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบของโรงเรียน
3. การเห็นความสำคัญของการมีชุมชนเข้มแข็งเพื่อลดปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน

4. ต้องการให้ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมโดยเฉพาะในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด
5. ต้องการให้เสนอสาระบันเทิงที่เป็นงานสร้างสรรค์ต่อสติปัญญาและความรู้ความสามารถ ตลอดจนเป็นสื่อที่เผยแพร่คำแนะนำและแนวคิดในการดำเนินชีวิตให้กับวัยรุ่น
6. ควรมีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการประกอบอาชีพของเยาวชน
7. มีการสร้างโอกาสให้เยาวชนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัดของตนในแต่ละวัย
8. ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในเรื่องการตัดสินใจและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ
9. สนับสนุนการจัดตั้งสภาเยาวชนแห่งชาติเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาสังคม
10. รัฐต้องรับรองสิทธิของเด็กและเยาวชนตลอดจนผู้ด้อยโอกาสในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อยกเว้นเรื่องสัญชาติ ความพิการ เพศ หรือผู้ติดเชื้อเอชไอวี¹¹ เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 ได้กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดสมัชชากาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติเพื่อเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ ความต้องการและทัศนคติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ ปัจจุบันหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเยาวชนเพื่อพัฒนา สังคมนั้นประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงความต้องการตามพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัยด้วย ฉะนั้นควรยึดจะพัฒนาการตามวัยของเยาวชนเป็นเกณฑ์ เพราะวัยนี้จะเป็นวัยที่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสามารถในการรู้คิด ต้องการคำอธิบายเกี่ยวกับเหตุผลที่สำคัญต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และต้องการพัฒนาทางสติปัญญา ความสามารถ การพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมและต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจในเด็กและเยาวชน

การศึกษาวิจัยหลายรายงานที่เน้นให้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว โดยมีบทบาท ของทั้งพ่อและแม่ท่ามกลางเศรษฐกิจที่รัดตัวและภาวะการณ์ทุนนิยม ชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีเศรษฐกิจ พอเพียงและการให้มีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการดูแลลูกอย่างใกล้ชิด จะเป็นเกราะป้องกัน

¹¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ.2545-2554), 25-27.

วิกฤติการณ์ ที่ถ้าโถมเข้าใส่เด็กและเยาวชน แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันประกอบกับยุคทุนนิยมทำให้เกิด การแข่งขันแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันทั่ว เริ่มตั้งแต่เด็กเล็กไปจนผู้ใหญ่สร้างค่านิยมใหม่และวัฒนธรรม ใหม่ปลูกฝังจนเป็นนิสัย การรู้จักกันลดลง การมีกิจกรรมส่วนร่วมเริ่มหายไป ครอบครัวเล็กลง เริ่ม ปิดกันสร้างรั้วให้สูงขึ้นเด็กและเยาวชนรู้จักชุมชนลดลงและชุมชนก็รู้จักเด็กและเยาวชนลดลงเช่นกัน ความหวังใยเอื้ออาทรกำลังจะหายไป ทดแทนด้วยการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น

ตัวชี้วัดความสำเร็จในเด็กและเยาวชนวัดที่ความสัมพันธ์ผลทางการเรียนเท่านั้นเพราะวัดง่าย และจับต้องได้ ทำให้เกิดความเครียดจริงจังที่จะแย่งกันเรียนทั้งปกติและเรียนพิเศษแย่งกันสอบ เพื่อให้ชนะผู้อื่นได้ในสิ่งที่อื่นทำไม่ได้หรือด้อยกว่า จนแตกเป็นสองขั้วคือเด็กเรียนที่วัน ๆ เอาแต่เรียนจนลืมวัฒนธรรมการรู้จักพอและการรู้แพ้รู้ชนะในขณะที่เด็กอีกขั้วที่ยากแก่การที่จะเอื้อมถึงผล การเรียน ก็ปรากฏเป็นผลการกระทำที่ง่ายและได้ความสนใจในแทน เช่น ปัญหาวัยรุ่นในสังคม ปัจจุบันและนับวันช่องว่างนี้ถูกหล่อหลอมให้มากขึ้นจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่หวังแต่การแก่งแย่ง แย่งกันอยู่แย่งกันใช้เช่นกัน ตัวชี้วัดที่ง่ายและจับต้องได้คือ "เงิน" ในขณะที่ผู้ที่เอื้อมไม่ถึงก็หวัง โชคชะตาหรือหันมากระทำความผิดเพื่อให้ได้ "เงิน"

รากฐานของปัญหาเกิดจากการมองเด็กและเยาวชนเชิงลบมากขึ้น และจิตสาธารณะของ สมาชิก ครอบครัวชุมชน อ่อนแอมากขึ้น ประกอบกับการกระตุ้นโดยสื่อสารเทคโนโลยีการทำงานด้านเด็กและเยาวชนที่มองปัญหาเป็นที่ตั้ง (Problem Based) อย่างเดียว จะมองเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความเสี่ยงและเป็นปัญหา ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่า ขาดการจัดการกับปัญหาโดยพยายามจะอึดรอยรั่วเท่าไรก็ไม่หมด มองการแก้ปัญหาต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยการแก้ปัญหาจะขึ้นอยู่กับโครงการและความซับซ้อนของปัญหา เมื่อเกิดผลจากพฤติกรรมเสี่ยง จึงค่อยวางแผนการ (เสมือนวัวหายแล้วล้อมคอก) ดำเนินการได้จำกัดภายใต้งบประมาณที่ได้รับ หากไม่มีงบก็ทำไม่ได้ และสื่อให้เห็นความสลับซับซ้อนของปัญหายากแก่การแก้ไข

2.1.7 นโยบายพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติพ.ศ.

2550

จากการประชุมคณะกรรมการจัดงานวันเยาวชนแห่งชาติ(กยช.) ครั้งที่5/2547 เมื่อ วันพุธ ที่ 21 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ(สท.) ดำเนินโครงการนำร่องเรื่องการจัดตั้งสภาเด็กและ เยาวชน จังหวัด และสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประชุมสมัชชาเยาวชน และการสัมมนาวันเยาวชนแห่งชาติ: เสียงสะท้อนจากเยาวชน เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติที่เยาวชนได้เสนอความต้องการให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติขึ้น โดยคณะกรรมการ จัดงานวันเยาวชน

แห่งชาติ ได้กำหนดให้จังหวัดเชียงราย สุรินทร์ ปราจีนบุรี และสตูล เป็น 4 จังหวัด นำร่องในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งสภาเยาวชนจังหวัดในคราวประชุมคณะกรรมการจัดงานวันเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 6/2547 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2547 ซึ่งมีอดีตรองนายกรัฐมนตรี(ศาสตราจารย์ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้ง สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดโดยให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ(สท.) เป็นเจ้าของเรื่องส่วนการดำเนินงานในระดับจังหวัดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงาน หลักในการดำเนินการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ(กยช.) ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างตามมติคณะรัฐมนตรีโดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย) เป็นประธานได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2548 ณ ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาลซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบใน หลักการให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ภายใต้หลักการ “เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” และควรผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ร่วมมือกันจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ในโอกาสต่อไป วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด เพื่อให้มีองค์กรกลางของเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเด็กและเยาวชนในจังหวัดประสานงานกับกลุ่มต่างๆ ภายในจังหวัดรวบรวมสังเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนา ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเพื่อเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเด็กและเยาวชน การเชื่อมโยงนี้จะอยู่ ในรูปการจัดองค์กรที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ภายใต้ข้อบังคับซึ่งจัดทำโดยความเห็นชอบของผู้แทนเด็กและเยาวชนในจังหวัด

ในปี 2548-2549 คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติซึ่งมีอดีตรองนายกรัฐมนตรีนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เป็นประธานได้สานต่อนโยบายดังกล่าว โดยมอบให้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขยายผลการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนให้ ครบทั้ง 76 จังหวัด ภายในปี 2549 พร้อมจัดสรรงบประมาณให้ทุกจังหวัดดำเนินการให้เป็น ผลในทางปฏิบัติหลังจากนั้นในเดือนมีนาคม 2549 อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายวัฒนา เมืองสุข) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ครบทั้ง 75 จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้แต่งตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2549 อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (วชิรเวศน์) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชน แห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเยาวชนสู่ระดับชาติ ทั้งนี้แนวคิดในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน ก็เพื่อให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยง กลุ่มเยาวชนที่มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง แสวงหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนเฝ้าระวังปัญหาที่เด็กและเยาวชนต้องเผชิญ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งวัยรุ่นในประเทศไทยมีแนวโน้มในการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.76 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 13.85 ในปี 2548 เป็นต้น การเสพของมีนเมา เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เด็กและเยาวชนเพศหญิง อายุ 15-19 ปีดื่ม แอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 5.6 เท่าใน 7 ปี (ปี 2540-2546) ประชาชนที่สูบบุหรี่ตั้งแต่ อายุ 15 ปีขึ้นไปมีจำนวน 11.3 ล้านคนกว่าร้อยละ 90 ของผู้ที่เริ่มสูบบุหรี่เริ่มตั้งแต่เป็นเยาวชน ภาวะปัญหาสุขภาพจิต เช่น การวิตกกังวลซึมเศร้า พฤติกรรมในการฆ่าตัวตาย รวมทั้งการมีค่านิยมและการรับวัฒนธรรมที่ขาดการกลั่นกรองเป็นไปตามกระแสสังคม วัตถุนิยม ทำให้เกิดภาวะบริโภคนิยม ตลอดจนการขาดแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง การขาดคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่วัยรุ่น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง และทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เด็กและเยาวชน อำเภอและสภาเด็กและเยาวชนขึ้นจนกระทั่งเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2551 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งพระราชบัญญัติจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 13 เมษายน 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญ ในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่จะต้องมีการดำเนินการภายในระยะเวลา ที่กำหนดไว้โดยสภาเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นมาเนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นการดำเนินกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สร้างเครือข่ายความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มทุกระดับตั้งแต่ระดับรากหญ้าถึงตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ระดับตำบล/เทศบาล ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับชาติการจัดทำโครงการนี้จะได้อธิบายและ ชื่อเรียกของของเด็กและเยาวชน ได้รับการพิจารณาตอบสนองและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหากกลุ่มคนเหล่านี้เติบโต พันวัยเด็กก็จะสามารถสร้างสมาชิกรวมการบริหารรุ่นใหม่ๆ ได้เด็กและเยาวชนจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ามี

คุณภาพมีคุณธรรมสามารถพัฒนาตนเอง ชุมชนสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ากับอารยประเทศได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เริ่มต้นในปี พ.ศ.2557 เกิดขึ้นจากการรวมตัวของเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองสตูลที่อยากจะมีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ประกอบกับมีนโยบายด้านเด็กและเยาวชนของนายกประสิทธิ์ แบ้สกุล นายกเทศบาลเมืองสตูล ที่มีความต้องการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อดำเนินภารกิจ ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ และการศึกษา กีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความฉลาด และจริยธรรม โดยเทศบาลได้มีการรับฟังเสียงของเด็กและเยาวชนมากขึ้น และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสวนสาธารณะเขาโต๊ะพลาวัง ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสตูล จนเกิดเป็นโครงการลานเพลินยิ้ม เทศบาลเมืองสตูล ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการกิจกรรมทางเลือกของเยาวชน พบว่า กิจกรรมที่เยาวชนชอบและให้ความสนใจนั้นมีหลากหลายประเภท รวมทั้งมีข้อเสนอแนะที่เยาวชนต้องการ ได้แก่ กิจกรรมเน้นความเพลิดเพลิน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ในขณะที่สังคมไทยมีพื้นที่ดีหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมได้แสดงศักยภาพและความสามารถอย่างจำกัด ทั้งเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วม เวลา สถานที่ กิจกรรม เด็กและเยาวชนได้พยายามเรียกร้องบทบาทและพื้นที่สร้างสรรค์ในเวทีสมัชชาเสมอมา แสดงถึงความมุ่งมั่นและตั้งใจของเด็กและเยาวชนที่จะร่วมมีบทบาทในการพัฒนาตนเองและสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นที่รัฐควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีลานกิจกรรมแก่เด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา ๕๓ (๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐ ข้อ ๗, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๑๐) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่งหากได้รับการพัฒนาและได้รับโอกาสให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพย่อมเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดความเป็นชาติศาสนาภูมิปัญญา วัฒนธรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญงอกงามเทียบเท่าานานาอารยประเทศเด็กและเยาวชนทุกคนจึงเป็นอนาคตของสังคมทุกระดับและเป็นความหวังของแผ่นดิน

องค์การสหประชาชาติได้มีลงนามในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กปีพุทธศักราช 2533

เพื่อให้การรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยให้ค้ำประกันว่าจะให้การปกป้องคุ้มครองเด็กทุกคนให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพภายใต้การดูแลเลี้ยงดูจากครอบครัวด้วยความรักความอบอุ่นให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีโดยได้ให้การรับรองสิทธิพื้นฐานเด็ก 4 ประการคือ

- 1) สิทธิที่จะมีชีวิต (Right to Life)
- 2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง (Right to be Protected)
- 3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Right to be Developed)
- 4) สิทธิที่จะมีส่วนร่วม (Right to be Participate)

อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ยังเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก ที่บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมมีสิทธิ มีช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมทุกระดับตั้งแต่การร่วมรับรู้ข้อมูลการร่วม แสดงความคิดเห็นการร่วมตัดสินใจการร่วมตรวจสอบโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตามหลักปกครอง ระบอบประชาธิปไตยรัฐบาลทุยุคสมัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความเป็น ประชาธิปไตยการใช้หลักธรรมาภิบาลความสมานฉันท์และความพอเพียงให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนใน สังคมไทยโดยใช้ประสานความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและประชาชนเพื่อ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึด หลักคุณธรรมนำความรู้สร้างคุณธรรมและความสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความ สมานฉันท์สันติวิธีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยและมุ่งที่จะพัฒนาคนโดยใช้หลักธรรมเป็นพื้นฐานของ กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชนสถาบันศาสนา และ สถาบันการศึกษา¹²

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา ภายใต้นโยบายคุณธรรมนำความรู้การสร้างคุณธรรมและความสำนึกในคุณค่าของปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงการสร้างสมานฉันท์การใช้สันติวิธีและวิถีประชาธิปไตยโดยมุ่งพัฒนานักเรียน ให้มี คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ซึ่งมียุทธศาสตร์การดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่หนึ่ง เรื่อง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีชีวิตประชาธิปไตยในจุดเน้นด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและกลยุทธ์ที่ห้าเรื่องการ ส่วน เสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาซึ่งมี จุดเน้นในการ

¹² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *คณะกรรมการแผนพัฒนา เด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559*, 2555 (กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2553), 23.

เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรนักเรียนด้วยตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก และเยาวชนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3 การสร้างเครือข่าย (Networking)

จากการศึกษาการสร้างเครือข่าย นักวิจัยได้ให้ความหมายเครือข่าย (Network) ไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ 2) กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน 3) การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ

การเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่าย ไม่ได้หมายถึง การจัดการให้คนมานั่งรวมกันเพื่อพูดคุยสนทนากันเฉยๆโดยไม่ได้ร่วมกันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดและไม่ใช่เป็นแค่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันเพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้นแต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วยและไม่ใช่การรวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีความสนใจเหมือนกันไว้ในมือเพื่อสะดวกแก่การติดต่อ การมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนหาสมาชิกเพิ่มขึ้น ยิ่งได้รายชื่อมากก็ยิ่งทำให้เครือข่ายใหญ่ขึ้น การกระทำเช่นนี้เปรียบเสมือนการขยายวงใส่อิฐให้โตขึ้นเพื่อจะได้บรรจุอิฐได้มากขึ้นแต่กองอิฐในวงก็ยิ่งวางระเกะระกะขาดการเชื่อมโยงประสานกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้น เครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกันซึ่งอาจเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจตามความจำเป็นเมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้ว เครือข่ายก็อาจยุบสลายไปแต่ถ้ามีความจำเป็นหรือมีภารกิจใหม่อาจกลับมารวมตัวกันได้ใหม่หรือจะเป็นเครือข่าย ที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ การรวมตัวเป็นเครือข่ายในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ในลักษณะที่มากกว่า $1 + 1 = 2$ แต่ต้องเป็น $1+1 > 2$ เรียกว่าเป็น “พลังทวีคูณ” ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายต้องดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน

2.3.1 องค์ประกอบของเครือข่าย

เครือข่ายเทียม (Pseudo Network) หมายถึง เครือข่ายชนิดที่เราหลงผิดคิดว่าเป็น

เครือข่าย แต่แท้จริงแล้วเป็นแค่การชุมนุมพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกโดยที่ต่างคนต่างก็ไม่ได้มีเป้าหมายร่วมกันและไม่ได้ตั้งใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการรวมกลุ่มแบบเฮโลสาระพาหรือรวมกันตามกระแสนิยมที่ไม่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ลักษณะของเครือข่ายลงจะไม่มี การสานต่อระหว่างสมาชิก ดังนั้นการทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของเครือข่ายจึงมีความสำคัญเพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถสร้างเครือข่ายแทนการสร้างเครือข่ายเทียมเครือข่าย (แท้) มีองค์ประกอบสำคัญอยู่อย่างน้อย 7 อย่างด้วยกัน คือ 1) มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (Common Perception) 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) 3) มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (Stakeholders Participation) 5) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) 6) มีการเกี่ยวพันพึ่งพากัน (Interdependent) 7) มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)

สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เหมือนกันถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่าย อาทิเช่น มีความเข้าใจในตัวปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ประสบกับปัญหาอย่างเดียวกันหรือต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือลดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น

การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ต่างกันมีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะประสานงานและขอความร่วมมือยาก เพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิดของตัวเอง มองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทาง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้ เพราะมุมมองที่แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ในส่วนของกระบวนการ (Process) ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุกคนยอมรับแล้ว มิฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด¹³

2.3.2 ชนิดของเครือข่าย

เครือข่ายแต่ละเครือข่าย ต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกัน แบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกัน

¹³ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, กายูจันรังษิณนธ์, *การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา* (กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนากิจกรรมพัฒนาชุมชน, 2554), 32.

ทำงานคล้ายคลึง กันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน เข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเอง (ฉันทะ) เครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่อาศัยความเป็น เครือญาติ เป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน มา อยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อนเมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้น จึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไปหรือมีการขยายเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ของกลุ่มมากขึ้นในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้นเครือข่ายประเภทนี้มักใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวที่ยาวนาน แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะเข้มแข็ง ยั่งยืนและมีแนวโน้มที่จะขยายตัว เพิ่มขึ้น

2) เครือข่ายจัดตั้ง เครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ค่อยมีพื้นฐาน ความต้องการ ความคิดความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการ ทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปในที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลง เมื่อเปรียบเทียบระยะ ก่อตั้ง

3) เครือข่ายวิวัฒนาการเป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคล/องค์กร มา รวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้าง ๆ ในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยยังไม่ได้สร้าง เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนัก หรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟัง หรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่นๆ มา แล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง เครือข่ายที่ว่านี้ แม้จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรก แต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจาก จิตสำนึกที่ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุน ก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทำนองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมาย เช่น เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่เกิดตามหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร จะเห็นว่าหน่วยงานเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง และยังเป็นหน่วยงานที่รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด เนื่องจากมีการบริหารงานอย่างใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540
- 2) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496
- 3) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537
- 4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
- 5) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถพิจารณาโดยแบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) อำนาจหน้าที่ที่ต้องจัดทำ เป็นกิจกรรมที่กฎหมายบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำให้ครบถ้วน หากไม่จัดทำเท่ากับเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ 2) อำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำเป็นกิจกรรมที่กฎหมายให้ดุลพินิจแก้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะที่ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความจำเป็นสำหรับประชาชนในท้องถิ่น¹⁴

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การที่รัฐบาลให้อำนาจแก่การปกครองส่วนท้องถิ่นในการตัดสินใจและบริหารงานได้อย่างอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยที่รัฐบาลจะคอยติดตามผลงานความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งขึ้นมาเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดโดยให้ประชาชนปกครองกันเอง

¹⁴ วสันต์ เหลืองประภัสร์, *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลำดับที่ 2 เรื่องภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า* (กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส, 2547), 1.

2.4.2 องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น¹⁵

จากการศึกษามีนักวิจัยได้กล่าวถึงระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการคือ 1) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่าหากประเทศใด กำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยนั้น จะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง 2) พื้นที่ และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการ ปกครอง ท้องถิ่นมีหลายประการเช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เชื้อชาติ และความสำนึกใน การปกครองของตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎหมายที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยงานการ ปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับ ขนาดของพื้นที่จากการศึกษาของ องค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่ง สหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากรเป็นต้น 3) การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ นโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ 4) องค์การนิติบุคคลจัดตั้งโดยผลแห่ง กฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการ กำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ 5) การเลือกตั้ง สมาชิก องค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อ แสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของ ตนเอง 6) อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขต ของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงาน ราชการ 7) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่ กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทะนุบำรุงท้องถิ่นให้ เจริญก้าวหน้าต่อไป 8) การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแล จากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการ

¹⁵ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, *การปกครองท้องถิ่นไทย* (กรุงเทพฯ: บริษัทพิฆเนศ พรินท์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, 2539), 30-31.

ดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐคงสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

2.4.3 หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย จัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายเป็นสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขต ที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับใด จึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบต่างๆ ขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น และประเภทที่สอง สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาพเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภาพกรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่

ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย โดยสรุปสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่นมีดังนี้ คือ 1) อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ ของประชากรหรือขนาดพื้นที่ 2) ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม และ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น 3) หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองโดยสิทธินี้แบ่งออกเป็น 2 สิทธิ คือ 1) สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) สิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ 4) มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือ มีองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

2.4.4 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาสามารถได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น¹⁶ ไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่สามารถเห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้อง มีการอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอได้ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพื่อเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมากขึ้น การแบ่งเบาภาระนี้เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ด้านตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันไป การที่ประชาชนรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวนั้น อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและเกิดความล่าช้า จะเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยใช้อำนาจการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศ

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 26.

เป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องอีกเช่นเดียวกัน

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นเสมือนสถาบันที่ให้การศึกษาระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จะเห็นได้ว่าจากการที่การปกครองท้องถิ่นได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้ามาเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่มีแตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครอง ระบบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

2.4.5 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น¹⁷ ทำให้เห็นถึงแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการ ในการปกครองของรัฐเพื่อที่จะรักษาความมั่นคงและทำให้เกิดความผาสุกของประชาชนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกรู้ว่าตนมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและห่วงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง (Self – Government) ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นได้รับเลือกตั้งจากประชาชนมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือของประชาชน จะต้องฟังเสียงของประชาชนซึ่งจะทำให้เกิดความสำนึกในประชาชน ถึงความสำคัญของตนเอง ต่อ ท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยแก้ไขปัญหของท้องถิ่นของตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ความเจริญเติบโตของบ้านเมืองทำให้รัฐบาลต้องมีการกิจเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากงบประมาณรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทำให้รัฐบาลไม่สามารถจะดำเนินการสนองความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะสภาพปัญหา ที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจในสภาพปัญหาได้

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 27-29.

ดีกว่า กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ดำเนินการดังกล่าวเองจึงจะเกิดผลสูงสุด

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากรประชาชน ความต้องการและปัญหาอื่นต่างกันไป ดังนั้นผู้ที่บริหารหรือแก้ไขปัญหาจะต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดีการบริหารงานจึงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการได้รับเลือกตั้งการได้การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมือง

6. ปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

กล่าวโดยสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น หากจะมองรวมเป็นจุดใหญ่ ๆ แล้วสามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครองและการบริหารกล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้ หากทางตอบสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการจัดการ

2.4.6 การพัฒนาท้องถิ่นและเทศบาลเมือง

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการที่รัฐบาลกระจายอำนาจปกครองเกี่ยวกับกิจการบริการสาธารณะให้แก่ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการกิจการบริการสาธารณะด้วยตนเอง กำหนดให้ผู้บริหารได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่น โดยมีพื้นที่รับผิดชอบชัดเจน สำหรับประวัติการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยนั้นมีมายาวนาน และมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบด้วยกัน ดังที่ สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กล่าวไว้สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเริ่มขึ้นในรัชสมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช (รัชกาลที่ 5) โดยมีการปรับปรุงและปฏิรูปการปกครอง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และที่สำคัญได้จัดตั้งราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ดำเนินงาน โดยประชาชนในท้องถิ่น

นั้นๆ ในรูปแบบสุขาภิบาลกรุงเทพฯ บริหารงานโดยราชการประจำและสุขาภิบาลหัวเมือง โดยกิจการสุขาภิบาลได้ก่อกำเนิดขึ้นในหัวเมืองขึ้นแห่งแรกที่ตำบลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร เมื่อปี พ.ศ. 2450

ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 จึงได้จัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรก คือ เทศบาล เมื่อปี พ.ศ. 2476 เป็นครั้งแรก และได้มีการพัฒนา เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 4 รูปแบบ ตามลักษณะที่แตกต่างกัน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

การกระจายอำนาจการปกครองสู่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และการกระจายอำนาจปกครองเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจ ผู้ตรวจสอบ ผู้รับผลประโยชน์ ตลอดจนผู้ดำเนินการในฐานะ ผู้บริหารท้องถิ่นเอง ดังที่กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเองตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในโลกใการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ
3. การปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนในการบริการสนองความต้องการของประชาชนดำเนินไปได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชน
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยให้ภารกิจของรัฐบาลในส่วนกลางลดน้อยลง ทำให้รัฐบาลสามารถอุทิศเวลา เพื่อการปกครองและบริหารระดับชาติ เพื่อส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งมีตัวแทนประชาชนดำเนินการปกครองด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ยึดรูปแบบของระบบรัฐสภาเป็นกรอบการทำงาน โดยแบ่งโครงสร้าง ออกเป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

เทศบาลจึงจัดได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจมากที่สุดหน่วยหนึ่ง เมื่อเทียบกับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบอื่นๆ เทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนคุ้นเคยและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นเขตเมือง คือ เทศบาล นับตั้งแต่ได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช 2476 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาถึง 69 ปีแล้วที่เทศบาลได้เป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งได้พัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นอย่างดีมาโดยตลอดที่สำคัญก็คือ เป็นแบบอย่างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความเข้าใจ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เทศบาล ถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนจาก ผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ได้มีการบัญญัติในเรื่องการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่นเพื่ออนุวัติตามรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องโครงสร้าง บทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ รายได้ ภาษีอากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถรับทราบปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพโดยเทศบาล จะเป็นกลไกสำคัญในการนำบริการสาธารณะของรัฐไปบริการประชาชนในพื้นที่จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า “เทศบาลเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาเมือง”

กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองสตูล¹⁸ ได้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของเทศบาลเมืองสตูล พอสรุปได้ว่า เทศบาลเมืองสตูลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสตูล จังหวัดสตูล พ.ศ. 2479 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479 เทศบาลเมืองสตูลอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบด้วยจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ประชาชนในเขต

¹⁸ เทศบาลเมืองสตูล สำนักงานกองวิชาการและแผนเทศบาลเมืองสตูล, *แผนพัฒนาตำบลสามปีเทศบาลเมืองสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พ.ศ. 2557-2560* (สตูล: โรงพิมพ์สตูลการพิมพ์, 2557), 4.

เทศบาลเมืองสตูล มีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ประชาชนทั้งสองกลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม เป็นต้น กล่าวคือ จะเป็นวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมที่สืบเนื่องมาจากศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมนั้นจะดำเนินชีวิตตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ในขอบข่าย ของคัมภีร์อัล - กุรอานและรูปแบบการปฏิบัติขนานนธ์ของท่านศาสดามูฮัมมัด วัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมในภาคใต้มีหลักศาสนาอิสลามเป็นพื้นฐานและมีวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาแต่อดีต ที่ไม่ขัดกับหลักศาสนาเป็นสิ่งผสมผสาน และวัฒนธรรมที่สืบเนื่องจากศาสนาอิสลามบางอย่าง ก็เข้าไปผสมผสานอยู่ในวิถีดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธด้วยเช่นกัน วัฒนธรรมบางอย่าง ก็ผสมผสานกลมกลืนจนยากที่จะชี้ชัดได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มในดั่งเช่น การทำขนม ในโอกาสเทศกาลต่างๆ ของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ส่วนใหญ่จะทำขนมชนิดเดียวกัน แม้ว่าวัฒนธรรมการแต่งการก็มีส่วนคล้ายคลึงกันซึ่งแตกต่างจากจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามเหมือนกับจังหวัดสตูล แต่วัฒนธรรม ของชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมแตกต่างกันจนเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม จากการที่ประชาชน นับถือศาสนาแตกต่างกัน บางครั้งอาจมีความเข้าใจไม่ตรงกัน จึงทำให้ไม่ประสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน แต่สำหรับจังหวัดสตูลได้รับวัฒนธรรมจากจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดตรัง จังหวัด พัทลุง และจังหวัดสงขลา ทำให้ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีความประสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน ลักษณะความเป็นอยู่ในสังคมมีการดำรงชีวิตร่วมกันมีความสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน ลักษณะสังคมความเป็นอยู่เป็นอยู่จึงเอื้ออำนวยต่อการสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้อื่น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองสตูล แม้ว่าในอดีตจังหวัดสตูลจะเป็นเมืองปิดก็ตาม

แต่ในปัจจุบันจังหวัดสตูลเป็นเมืองลักษณะพิเศษของจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่รัฐบาลทุกยุคสมัย ได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด ซึ่งในแต่ละปีรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ ปีละไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท เพื่อให้เทศบาลเมืองสตูลนำงบประมาณ เงินอุดหนุนดังกล่าวไป พัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ที่เป็นเมืองปิดที่ไม่ค่อยได้รับการพัฒนาและไม่เป็นที่รู้จักกับชาวไทยในภาคอื่นๆ มากนัก แต่ปัจจุบันจังหวัดสตูลกลับเป็นเมืองเปิดที่มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ทำให้เกิดความเจริญเติบโตของเมืองไปอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะมีแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และทางทะเลที่มีความสวยงามทางธรรมชาติอยู่มากมาย อย่างไรก็ตามหาก รัฐบาล ภาคเอกชน และประชาชนได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองสตูลในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาการเมืองการบริหาร โดยนำวัฒนธรรมพื้นบ้านอันดีงามทั้งหลายมาใช้

เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่น่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ เน้นการพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็งให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสังคม มีการรวมพลังแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตวิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน ให้เกิดความสงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย และมีระเบียบวินัย รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ตลอดจนสร้างกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง โดย มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” ใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมमानฉันทและเอื้ออาทรต่อกัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลร่วมมือกับเทศบาลเมืองสตูลในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเมืองชายแดนลักษณะพิเศษก่อปรกับเทศบาลเมืองสตูลที่มีชนสองศาสนามีวัฒนธรรม ผสมผสานมีความสัมพันธ์อันดี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเยาวชนได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการกล้าคิดกล้าเสนอกล้าทำต่อผู้ใหญ่ ทำให้สวนสาธารณะเกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนจนทำให้เกิดความสงบสุขมั่นคงมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงสนใจ “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงข้อเสนอแนะจากเยาวชนและประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองสตูลว่าสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้เพียงใด และในขณะเดียวกันก็จะเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลเมืองสตูลที่จะนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาองค์กรและบริหารงานให้ตรงกับความต้องการของเยาวชนและประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานของเทศบาลอื่นๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป และเทศบาลเมืองสตูลได้ตระหนักเห็นถึงคุณค่าและให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ โดยร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จัดทำโครงการลานเพลินยิ้มขึ้นบริเวณสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ซึ่งเป็นสถานที่ที่สามารถเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชนในการแสดงออกและยังทำให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังของเทศบาลเมืองสตูลให้เป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลให้แก่ประชาชนในและนอกจังหวัดสตูล

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ นักวิชาการทางสังคมวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

Easton กล่าวว่า “การมีส่วนร่วม¹⁹ เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญของ กระบวนการทางการเมืองและกระบวนการในการจัดการต่อปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ บริหารงานของสังคมยุคใหม่ที่เน้นปัจจัยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ การเสนอข้อเรียกร้อง (Demand) และการสนับสนุน (Support)”

Keith กล่าวว่า การมีส่วนร่วม²⁰ หมายถึงการเกี่ยวข้องกับจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotion Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผล ของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย และ Reeder กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน²¹ หมายถึงการมีส่วนร่วมใน การปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

จู่ไรซ์ชต์ ศรีอมร²² กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการตั้งแต่เริ่ม กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติการการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการ ดำเนินงานโครงการต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง ทั้งในลักษณะของปัจเจกชนและการมี ส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะกลุ่มองค์กร สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ คือ 1) ร่วมคิด คือ

¹⁹ Easton D, *The Political system: An inquiry into the State of Political Science* (New York: Alfred A. Knofft, 1953), 202.

²⁰ Davis Keith, *Human Behavior at work: Organizaiton Behavior* (New York: McGraw – Hill, 1972). 136.

²¹ William W. Reeder, *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm. Families in New York Stata* (Cornell University, 1974). 39.

²² จู่ไรซ์ชต์ ศรีอมร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนาสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2546), 30.

ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือในการวางโครงการ วิธีการดำเนินงานการติดตาม ตรวจสอบและดูแลรักษาเพื่อให้กิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์ 2) ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด 3) ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรงร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น 4) ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วได้มีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาและประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีทั้งหมด 4 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อุทัย เลาหวิเชียร²³ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร (participation) การบริหารงานที่อาศัยแนวปรัชญาของประชาธิปไตยจะต้องให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งหมายถึง การให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่องที่มีความสำคัญ เช่น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลได้ผลเสียของเจ้าหน้าที่โดยตรงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารมีอยู่ 3 ประการ คือ 1) เป็นการช่วยให้คนในองค์กรมีความสบายใจและเห็นความสำคัญของคนทุกคน เป็นบ่อเกิดของความสามัคคีภายในองค์กรอีกทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิต ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายในองค์กรได้รับประโยชน์ในที่สุด 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารให้การสนับสนุนการบริหารงานแบบประชาธิปไตยเป็นการตอบสนองต่อความต้องการอันแท้จริงของมนุษย์ 3) มีข้อเขียนไม่น้อยที่อธิบายให้เห็นว่าประชาธิปไตยจะเป็นระบอบการเมืองที่สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยเหตุนี้องค์กรจะต้องหลีกเลี่ยงการสงวนอำนาจไว้กับฝ่ายบริหารและหันมาใช้แบบประชาธิปไตยแทนการตัดสินใจโดยอาศัยหลักประชาธิปไตยไม่มีอะไรดีไปกว่าการให้มีส่วนร่วมในการบริหาร

การมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้นเป็นการมีส่วนร่วมภายในองค์กร ในปัจจุบันยังมีแนวความคิดอีกอันหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมภายนอกองค์กร คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน (citizen participation) ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันการให้ระบบราชการหลบหลีกไม่ปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่และไม่เอาอกเอาใจคนส่วนน้อยซึ่งเป็นพวกที่มีฐานะได้เปรียบทางสังคม ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

²³ อุทัย หิรัญโต, *การปกครองส่วนท้องถิ่น* (กรุงเทพฯ: บารมีการพิมพ์, 2523), 20.

ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารเพื่อป้องกันไม่ให้ข้าราชการละเมิดสิทธิและไม่ตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่

2.5.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วม โคเฮน และ อ็พฮอฟฟ์ (สุเมธ ทรายแก้ว) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม²⁴ ไว้ดังนี้การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปหมายถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่กับ การปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กรการกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วย ซึ่งจะเห็นว่า การตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการปฏิบัติการ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติการ และผลประโยชน์ก็จะมาเป็นตัวกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ก็จะมีผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย

ทั้งนี้การศึกษาในด้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม²⁵ ทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) การมีความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญเห็นพ้องต้องกัน จนกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของคนส่วนรวม 2) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผน และลงมือทำงานร่วมกันของคนในชุมชน 3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา โดยการตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงและมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่

²⁴ สุเมธ ทรายแก้ว, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการจัดการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), 15-16.

²⁵ สากล สติวิทยานันท์, *ภูมิศาสตร์ชนบท* (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2532), 166-167.

เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ อย่างไรก็ตามเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชน²⁶ (Conditions for Participation) คือเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกิดจากพื้นฐานของประชาชน 4 อย่าง คือ 1) ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการในการวางแผน จัดการบริหารองค์กรและการใช้ทรัพยากรในที่สุด 2) ประชาชนจะต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมและกายภาพที่จะเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม 3) ประชาชนจะต้องมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีความเต็มใจ เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วม จะต้องไม่ใช่เป็นการบังคับ หรือผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ประชาชนไม่ได้ประสงค์จะเข้าร่วม 4) ประชาชนจะต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีโอกาสที่จะเข้าร่วมซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรม ที่ตนต้องการในระดับที่เหมาะสม ประชาชนจะต้องมีโอกาสและมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการกิจกรรมด้วยตัวเอง

สำหรับรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน²⁷ องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1981) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ คือ 1) การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง ซึ่งเป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเองเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตนเอง โดยเน้นการกระทำที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาลเป็นรูปแบบโดยทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันทีแต่จะไม่ได้รับผลระยะยาว และจะมีผลเสียคือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่าสภาเด็กและเยาวชนสามารถอ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เช่น จากปัญหาของเด็กและเยาวชนมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาของสังคมในปัจจุบัน จากสื่อต่างๆ การไม่รักนวลสงวนตัว การใช้ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท ฯลฯ ทำให้

²⁶ อนุภาพ ธีรลาภ, “การวิเคราะห์เชิงสมภูมิตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ, สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), 21-22.

²⁷ United Nations, *Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development* (New York: United Nations, 1981).

เกิดการเรียกร้องหรือความต้องการให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวจากประชาชน, ผู้ปกครอง, ฯลฯ เพื่อให้รัฐบาลดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง คือการมีนโยบายจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนขึ้น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณและการดำเนินการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน สำหรับผลย้อนกลับของโครงการดังกล่าวจะได้กล่าวในบทสรุปสุดท้าย และนอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ทฤษฎีการมีส่วนร่วมด้วย และยังสามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” เป็นวิธีการ กระบวนการ หลักการ เทคนิค หรือกลวิธีในการปฏิบัติงาน โดยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มรวมทั้งพิจารณาตัดสินใจในการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด วางแผน และดำเนินการในเรื่องทั้งหมดของชุมชนที่มีผลต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และอนาคต พวกเขาเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

2.6 เยาวชนกับการพัฒนาท้องถิ่น

เด็กและเยาวชนในวันนี้ล้วนเป็นกำลังหลักให้สังคมในวันข้างหน้า หากผู้ใหญ่รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องนักการเมืองให้ความสำคัญ และตระหนักถึงบทบาทของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น โดยการปรับกระบวนการทำงานวิธีการคิด ทักษะคิด ค่านิยม แบบแผน รูปแบบการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ฟังเสียงเด็กเป็น"ก็จะทำให้ทราบถึงความต้องการของเด็กและเยาวชน ว่าจริงๆแล้วพวกเขาต้องการอะไร และที่ผ่านๆ มาเด็กพูด ผู้ใหญ่มักไม่ค่อยได้ใส่ใจ กำหนดเนื้องานโครงการงบประมาณให้เบ็ดเสร็จ เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมระดับต่ำหรือเข้ามาเป็นไม้ประดับให้แก่ผู้ใหญ่ ผลงานความสำเร็จมักปรากฏอยู่ที่ความพึงพอใจ ข้อมูลตัวเลขการมีส่วนร่วมจากภายนอกกิจกรรมของเด็กและเยาวชนถูกกำหนดไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้วจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เสียงเด็กจึงเบาไร้ความหมายและถูกรวบไปตามกิจกรรม Events ที่ถูกจัดขึ้นมากมาย มีการลงทุนมหาศาลแต่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเท่าที่ควร เสียงของเด็กและเยาวชนนั้นสำคัญที่จะสะท้อนความต้องการ ความสนใจ ปัญหาใกล้ตัวด้วยการเปิดเวทีชุมชนพื้นที่กลางให้เด็กแสดงทรรศนะอย่างกว้างไกล สร้างสรรค์กิจกรรมคัดสรรตามที่เด็กคิดจินตนาการ และร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาฝึกฝน ดำเนินการและลงมือปฏิบัติ

การแสดงออกด้วยการให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นำไปสู่การสร้างพลเมืองของชุมชน ท้องถิ่น การเติบโตของเด็กและเยาวชนจะพัฒนาไปอย่างมีคุณภาพ จนก่อให้เกิดเสริมสร้างคุณลักษณะของเด็กไทย 10 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นพลเมืองดี รู้จักสิทธิ หน้าที่ความรับผิดชอบ จิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตย 2) มั่นใจในตนแบบสากล อ่อนน้อม

ถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย 3) ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เรียบง่าย มีความสุข 4) ยึดมั่น ค่านิยมไทย
 ยิ้มง่าย ใจดีมีน้ำใจ ใฝ่สันติ ปรองดอง สามัคคี 5) คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในกระบวนการเรียนรู้
 ตลอดชีวิต 6) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมสารสนเทศ 7) มีทักษะชีวิต การจัดการ แข่งขัน และ
 ร่วมมือได้ 8) การสร้างงานอาชีพด้วยตนเองได้ 9) ใฝ่ดี มีธรรมะ ความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ตรงต่อ
 เวลา กตัญญูกตเวทีก และ 10) การเคารพความแตกต่างหลากหลาย สิทธิมนุษยชนชาติพันธุ์
 ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม

ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแล้วแต่มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถ
 ของเด็กและเยาวชน โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วม การให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามาเป็นเจ้าของ
 ร่วมกันในการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้เกิดระบบกลไกการทำงานด้านเด็กและ
 เยาวชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขยายตัวในลักษณะการประสานงานและบูรณาการร่วมกัน พร้อมทั้ง
 ผลักดันให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ในการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีและลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมของเด็ก
 และเยาวชนในพื้นที่ปัจจุบันสังคมไทยเต็มไปด้วยปัญหาความรุนแรง แม่ร้ายใส่ เด็กติดเกม ยาเสพติด
 เด็กแว้นสก็อย นักตีหม่าใหม่ ยุวอาชญากรเต็มบ้านเต็มเมืองและอื่นๆ ส่งเสริมโครงการต่างๆ
 กิจกรรมคัดสรร ให้งบประมาณเพียงพอ จัดหาบุคลากรที่เลี้ยงที่เข้าใจเด็ก ส่งเสริมให้ท้องถิ่นสร้างเด็ก
 มากกว่าสร้างสาธารณูปโภค

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
 หรือ สสส ผู้วิจัยอยากเสนอข้อมูลในเรื่อง 3 ดี แนวคิดเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสุข
 เป็นแนวคิดแนวทางในการทำงานเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และชุมชนให้มีความสุข ประกอบด้วย สี่ดี
 พื้นที่ดี และภูมิดี

สี่ดี หมายถึง สี่ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี มีสุขภาวะ
 เช่น สื่อศิลปวัฒนธรรม เช่น ดนตรีพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน หุ่นเงา สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น ขนม
 อาหารพื้นบ้าน ของเล่นพื้นบ้าน ตำนาน ประวัติศาสตร์ สื่อที่เป็นบุคคล ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน
 สื่อกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ เช่น ค่าย กิจกรรมการเล่นต่างๆ เป็นต้น และยังรวมถึงสื่อออนไลน์
 สมัยใหม่ สื่อสิ่งแวดลอมทางธรรมชาติและทางสังคม รวมถึงสื่อกิจกรรมในระดับต่างๆทั้งในระดับ
 ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

พื้นที่ดี หมายถึง พื้นที่ที่ทุกคน มีส่วนร่วมในการออกแบบและใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้ง
 บุคคล ครอบครัว และชุมชนได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เสริมพลังซึ่งและกัน
 เป็นได้ทั้งพื้นที่สร้างสรรค์ทางกายภาพ ความคิด มีบรรยากาศที่เปิดกว้างให้ผู้คนได้เรียนรู้ ซึ่งรวมถึง

ศูนย์เรียนรู้ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือสถานที่ต่างๆ โดยอาจเป็นได้ที่บ้าน ลานกิจกรรมในชุมชน ก็
เป็นได้

ภูมิดี หมายถึงภูมิปัญญาในการฉลาดรู้ ซึ่งหมายถึง การเท่าทันสื่อ เท่าทันตัวเอง เท่าทัน
สังคม มีทักษะในการคิด วิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวเอง ครอบครัว และ
ชุมชน ในการป้องกันภัยรอบด้านและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ คำว่า "ภูมิดี" ยังหมายถึง การใช้ภูมิปัญญาของทุกฝ่ายในชุมชน ในการมีส่วนร่วม
ร่วมปกป้องดูแลและสร้างชุมชนร่วมกัน มีความมั่นใจและภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน และของชุมชน
เรามาใช้ 3 ดี ในชีวิตจริงกันเถอะ ชุมชนที่ใช้สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดีอย่างเหมาะสม มีผลให้ผู้คนอยู่
ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืน มีร่างกายและจิตใจแข็งแรง เป็นสุข มีเศรษฐกิจพอเพียง มี
สิ่งแวดล้อมดี ผู้คนมีความเมตตากรุณาต่อกันและมีสติ ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยดีทั้งในครอบครัว ชุมชน
ที่ทำงาน สังคมที่มีสันติภาพ และมีความสุขที่เกิดจากปัญญา คือ ลดละความเห็นแก่ตัว มีจิตใจดี และ
เข้าถึงหลักความจริง "แนวคิด 3 ดี เพื่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และชุมชนให้มีความสุข" รวบรวมจาก
ประสบการณ์การทำงานของภาคีเครือข่ายทั่วประเทศของสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) ซึ่ง
ทำงานด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน ชุมชน รวมถึงการพัฒนาสื่อที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในแง่มุม
ต่างๆ พบว่า แนวคิด แนวทาง 3 ดี น่าจะได้นำมาเผยแพร่และขยายผลไปใช้ในงานด้านการพัฒนาเด็ก
เยาวชน และชุมชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยได้มีผู้ศึกษาอ้างอิงถึง สุปราณี ไวมงคุณ ศึกษาความคิดเห็นและ
การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเครือข่าย กรณีศึกษาโครงการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง
ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนเครือข่ายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการสภาเด็กและเยาวชน
เครือข่ายมีบทบาทในการช่วยเหลือกันในด้านต่อต้านยาเสพติด มีบทบาทในการร่วมกันแก้ไขปัญหา
ความรุนแรงทะเลาะวิวาท และการฝึกอบรมสร้างเสริมภาวะการเป็นผู้นำเป็นผลดีสามารถ สร้างภาวะ
ผู้นำให้แก่เด็กและเยาวชนเครือข่ายได้ซึ่งแต่ละหลายๆ ด้านที่ได้ศึกษาส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้
แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อโครงการและสามารถช่วยเหลือสังคมไทยได้มากขึ้น²⁸

²⁸ สุปราณี ไวมงคุณ, “ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเครือข่าย
กรณีศึกษาโครงการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการ
ปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550).

สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาเยาวชนในชนบทและให้ข้อเสนอว่า เยาวชนในชนบทซึ่งเป็นเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ จะต้องเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ การศึกษาอบรมที่ได้รับในเยาว์วัยจะเป็นเครื่องหล่อหลอมบุคลิกภาพอันจะมีผลต่อสังคมไทยและบุคลิกภาพเหล่านี้จะสืบต่อทอดไปยังบุตรหลาน ซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นต่อไปจึงควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเยาวชนอย่างจริงจัง ไม่แต่แม่ในการศึกษาจากโรงเรียนโดยตรงเท่านั้น การให้การศึกษาดูผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งทางเอกสารสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การจัดส่งคนไปฝึกอบรมอาชีพ การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การสหนาการ ฯลฯ แม้ว่าจะต้องลงทุนสูงแต่ก็เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า แม้ว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อหลังจากการศึกษาภาคบังคับแล้วจะช่วยให้ครอบครัวประกอบอาชีพได้และเติบโตขึ้นมาอย่างขาดหลักประกันในชีวิต ขาดความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งสภาพแวดล้อมรอบตัวเรื่องราวของบ้านเมือง รวมทั้งในด้านหน้าที่และสิทธิของพลเมืองไทย เรียกได้ว่ามีความไม่รู้พื้นฐานและบุคคลในวัยที่ธรรมชาติสร้างความกระตือรือร้นเช่นนี้ แต่ขาดความรู้และความยับยั้งชั่งใจย่อมจะถูกชักจูงไปเป็นเครื่องมือในทางแง่ร้ายแรงโดยง่าย

สิริพันธุ์ ออมรพันธุ์บดินกุล ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยด้านการได้รับสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงาน ภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีอยู่ภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม การให้หรือเปิดโอกาสของเวทีกิจกรรมแก่เยาวชน การเสริมสร้างการเรียนรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็นแบบอย่างการดำเนินกิจกรรมแก่เยาวชนโดยมีปัจจัยด้านเครือข่ายความสัมพันธ์เป็นปัจจัยในการเชื่อมโยงระหว่างเยาวชนด้วยกัน และในรูปแบบต่างๆ การร่วมกิจกรรม การพบปะพูดคุยในขณะที่ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมและปัจจัยด้านครอบครัวจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการดำเนิน กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมจากความสัมพันธ์การสนับสนุนและความร่วมมือ ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนไม่ได้เป็นประเด็นหลักของการรวมตัวของเยาวชน แต่ประเด็นหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ ในการสร้างกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน จากการเรียนรู้และกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นใน จังหวัดน่าน สำหรับกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของเยาวชน ได้นำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการค้นหาปัญหาและสาเหตุ กระบวนการวางแผนดำเนินการเพื่อวางกรอบการทำงานของกลุ่ม อันนำไปสู่การลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้และติดตามประเมินผลการ

ทำงานโดยมีรูปแบบการดำเนินงานจากการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การร่วมดำเนินกิจกรรมกับองค์กรต่างๆ และการเป็นอาสาสมัครเยาวชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน²⁹

ธิดาวดี เหลืองธนะโภาค ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ กลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกลุ่ม เยาวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่มีตั้งแต่ระดับชั้น ป.4 - ม.3 โดยโครงการและกิจกรรมมีการ เปลี่ยนแปลง ให้เข้ากับฤดูกาล ความต้องการผลิตผลของท้องตลาด สภาพแวดล้อม การส่งเสริมและ นโยบายของ ภาครัฐ และทางเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมสมาชิกเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนมีส่วนร่วมใน การวางแผน มากที่สุด รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการปรึกษา หรือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ตัวแปรที่สามารถอธิบาย การมีส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนเกษตรกร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 3 ตัวแปรคือ ระดับ การศึกษา การได้รับความสนใจจากผู้บริหาร และ การได้รับผลตอบแทนจาก การทำงานรวมกลุ่มซึ่งมี อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนเกษตรกรในทางบวก แสดงให้เห็น ว่ายังให้ความสำคัญกับตัว แปรทั้ง 3 มีมากเท่าใด การมีส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนเกษตรกรก็จะเพิ่มขึ้น ตาม ส่วนปัจจัยอื่นได้แก่ เพศ การได้รับเงินสนับสนุนจากทางโรงเรียน การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มการได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ปกครอง การได้รับความสนใจจากครูที่ปรึกษา และการเข้าร่วม โครงการฝึกอาชีพ ไม่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนเกษตรกรแต่อย่างใด ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานเยาวชนเกษตรกรใน โรงเรียน ได้แก่ ขาดแคลนบุคลากรสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และขาดความสามัคคี งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน อย่างก็ตามจากผล การศึกษามีข้อเสนอแนะจาก สมาชิกเยาวชนเกษตรกรสำหรับการมีส่วนร่วมสูงสุดของสมาชิกกลุ่ม เยาวเกษตรกร คือควรมีการจัดแบ่ง หน้าที่การทำงานให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาผู้บริหารโรงเรียน ที่รับผิดชอบงานเยาวชนควรมี การดูแลเอาใจใส่ให้ความรู้ คำแนะนำ และรายละเอียดที่ถูกต้องแก่สมาชิกรวมถึงการได้รับ

²⁹ สิริพันธ์ อมรพันธุ์บุตติกุล, “ศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของเยาวชน กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนฮักแม่จริน อำเภोजริน จังหวัดน่าน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ จัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544), 141-148.

ผลตอบแทนที่คุ้มค่าจะทำให้สมาชิกเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม โดยต้องจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง³⁰

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคม ให้ตนเองไปสู่ผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตนเองและต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้นั้น เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน โดยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการกำหนดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนไว้ด้วย เพราะการมีส่วนร่วมของเยาวชนจะก่อให้เกิดผลดี จึงควรให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การร่วมติดตามและการประเมินผลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล หรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของตนเอง โดยผ่านกระบวนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

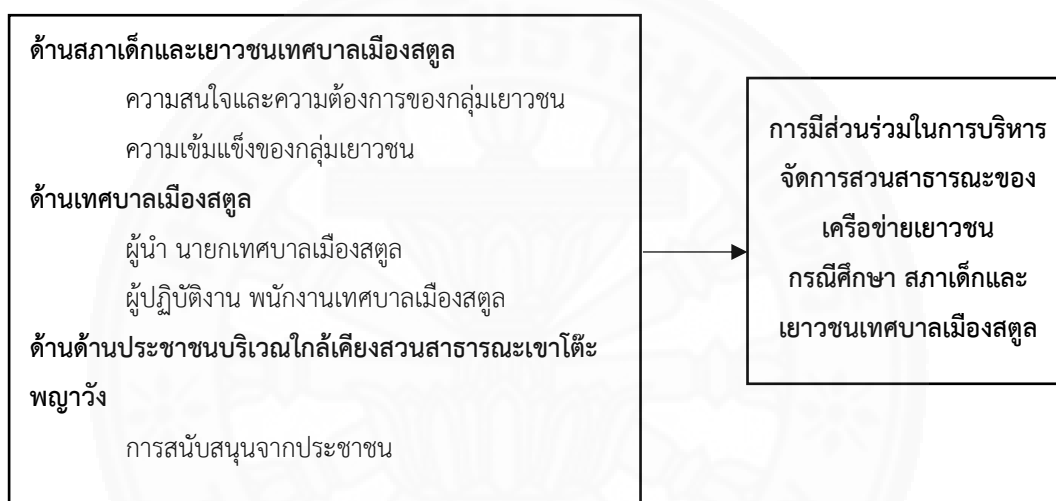
³⁰ อิตาวดี เหลืองชนะโภาค, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ กลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน ในจังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546), 72-75.

2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอข้างต้นมานั้น ทำให้สามารถนำมาประยุกต์และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ทัศนศึกษา สภากีฬาและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วม

ผล

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ทัศนศึกษา สภากีฬาและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล, ผู้ศึกษา, 2561.

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ภูมิศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ได้มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ในการศึกษาโดยลำดับดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองสตูล

เทศบาลเมืองสตูล มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวข้องกับประวัติเมืองไทรบุรีมาโดยตลอด จึงมีเชื้อสายของเจ้าผู้ครองนครจากเมืองไทรบุรี มาปกครองบ้านเมือง ระหว่างปี พ.ศ. 2382 – 2443 เป็นเวลาร่วม 60 ปีภายหลังเปลี่ยนเป็นบุคคลธรรมดาสามัญ ได้แก่ พระยาภูมินารักษ์ดี พระยาสมันตรัฐบุรินทร์ และผู้ที่มีบทบาทในการวางพื้นฐานการพัฒนาเมืองสตูลอีกท่านหนึ่ง คือ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ สมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ทำให้เมืองสตูลมีการพัฒนาก้าวหน้ามาตามลำดับ กระทั่งเข้าสู่ยุค การเปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 จึงยกฐานะเป็นจังหวัดโดยชื่อ “ สตูล ” มาจากภาษามลายู ว่า “ สโตย ” แปลว่า “ กระท้อน ” อาจเป็นไปได้ว่าในสมัยก่อนประชาชน นิยมปลูกกระท้อนกันมาก และจากประวัติการสร้างเมืองสตูลตั้งแต่ พ.ศ. 2382 จนถึงปัจจุบัน นับได้ 174 ปี

เมืองสตูลเคยปกครองอาณาเขตทางทะเลตั้งแต่ปากน้ำเปอร์ลิส จนถึงเกาะพีพีของเมือง กระบี่ มีสินค้าสำคัญ คือ ริงนกนางแอ่น ต้องคุมครองเกาะริงนกไว้หลายเกาะ และมีเรือสินค้าแวะที่ท่าเรือ เมืองสตูลเป็นเรือเดินสินค้าระหว่าง สิงคโปร์ ปีนัง พม่า เมืองสตูลจึงได้รับการขนานนามว่า “ นครีสโตยมาบัง สังคารา ” (Negeri Setoi Mambang Segara) แปลว่า “ เมืองสตูลเทวดาแห่งสมุทร ” หรือ “ สตูลเมืองแห่งพระสมุทรเทวา ” ดังนั้นจังหวัดสตูลจึงมีตราสัญลักษณ์ของจังหวัดเป็นรูป “ ตราพระสมุทรเทวา ” มาตราบเท่าทุกวันนี้

จุดศูนย์กลางหรือเขตเมืองของจังหวัด ในสมัยก่อนคือ บ้านพิมาน ตำบลพิมาน อำเภอเมือง สตูล จังหวัดสตูล ได้ถูกยกฐานะขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาเป็น “ เทศบาลเมืองสตูล ” เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2479 มีพื้นที่รับผิดชอบ 1.196 ตารางกิโลเมตร และต่อมาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2513 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองสตูล เพื่อให้เหมาะสมกับการบริหารกิจการและการ

บำรุงท้องถิ่น โดยโอนท้องที่หมู่ที่ 1, 2 และ 3 ตำบลคลองขุด และอำเภอเมืองบางส่วนเข้ามารวมเป็นเขตเทศบาล รวมเนื้อที่ 6.8 ตารางกิโลเมตร

สภาพทั่วไปและลักษณะที่ตั้งของเทศบาลเมืองสตูล มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 6.8 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ตั้งอยู่ภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ด้านทิศตะวันตกติดกับชายฝั่งทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 973 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลคลองขุด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลคลองขุด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลคลองขุด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลควนขัน

จำนวนของประชากรในเขตเทศบาลเมืองสตูลมีดังนี้

รายการ	พ.ศ. 2560 (คน)
ประชากรชาย	11,548
ประชากรหญิง	12,260
รวมประชากรทั้งสิ้น	23,808
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	4,898
จำนวนบ้านเรือน (หลังคาเรือน)	9,685

ภาพที่ 3.1 ข้อมูลประชากรเขตเทศบาลเมืองสตูล, งานทะเบียนราษฎร ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560.

สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีประวัติความเป็นมา เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ มีไม่มากนัก หลักฐานที่แน่นอนไม่ชัดเจน จากข้อมูลปรากฏในหนังสือของกรมศิลปากร สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 3, เล่ม 5 หลักฐานที่พบเจอ คือพบเครื่องมือ 2 ชิ้น เป็นเครื่องมือสะเก็ดหิน ทำจากหินปูนลักษณะเครื่องมือเป็นรูปครึ่งวงกลม ค่อนข้างบาง ส่วนโค้งมีความคมมาก ใช้งานขุด ยาวประมาณ 7.59 ซม. มีความหนา 1.27 ซม. อีกชิ้นหนึ่ง เป็นหินปูนลายเหลี่ยมบาง มีรอยลึกบางส่วน มีความคม ยาว 7.1 ซม. หนา 1.27 ซม. มีสถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ริมคลองมาบัง ตำบลพิมาน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ด้านทิศเหนือ ติดถนนคูหาประเวศน์ เส้นทางสู่สถานที่ตั้ง สามารถเดินทางสะดวกที่สุดโดยเดินทางไปตามถนนสาย

เอก ถนนสตูลธานี เลี้ยวขวาข้างโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ เข้าถนนคูหาประเวศน์ ประมาณ 600 เมตร ถึงบริเวณเขาโต๊ะพะยูน

ลักษณะทั่วไป จะเป็นแหล่งโบราณคดี ในเขตอำเภอเมืองสตูล มีสภาพเป็นภูเขาหินปูน ลูกโดด ทางด้านทิศตะวันออกเป็นเพิงผา และมีถ้ำตื้นๆ อดีตก่อนปี พ.ศ. 2504 พอถึงฤดูฝน น้ำจะท่วมรอบๆ เขาโต๊ะพะยูนต้องใช้เรือสัญจรไปมาอีกฝั่งหนึ่ง ด้านตะวันออกของเขาโต๊ะพะยูนมีชาวบ้านหาหินย้อยไปทำการก่อสร้าง จนด้านหน้าของภูเขาลูกนี้หายไปบางส่วน ต่อมาทางเทศบาลเมืองสตูลได้เข้าไปพัฒนา จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว มีถนนรอบภูเขาลูกนี้ ด้านหน้าจะมีถ้ำลอดเข้าไปในภูเขา มีหินงอกหินย้อย อดีตมีพระพุทธรูปเข้าไปวิปัสสนา บนภูเขาโต๊ะพะยูนมีพันธุ์ไม้นานาชนิดอุดมสมบูรณ์ เป็นที่อาศัยของนกหลายประเภท โดยเฉพาะลิงจำนวนมากอาศัยอยู่ ช่วงเช้าจะออกมาหากินอาหารตามร้านค้า ถนนสายหน้าภูเขา ช่วงเย็นๆ จะกลับขึ้นไปบนภูเขาด้านหลังภูเขาเป็นสวนสาธารณะ ประชาชนให้ความสนใจเข้าชม และพักผ่อน สภาพร่มเย็น สวยงาม มีน้ำตกจำลอง มีเขื่อนสำหรับมาพักผ่อน

3.2 ข้อมูลทั่วไปของการเกิดเครือข่ายเยาวชนสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

การที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคม ให้ตนเองไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่พึ่งตนเองและต้องมีบทบาทเป็นที่พึ่งพิงของสังคมได้นั้น เยาวชนจะต้องได้รับการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน โดยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการกำหนดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนไว้ด้วย เพราะการมีส่วนร่วมของเยาวชนจะก่อให้เกิดผลดี ท้องถิ่นจึงควรให้เยาวชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ร่วมติดตามและประเมินผลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของตนเอง โดยผ่านกระบวนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2557 โดยมีที่มาจากการศึกษา งานวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเมืองสตูล กรณีศึกษา : เยาวชนตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ของนายโกวิท บุญรัตน์ ใช้เวลาในการทำวิจัย 4 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2556 ถึงเดือนกันยายน 2556 สรุป ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองสตูลควรมีกิจกรรมต่างๆ ด้าน อาทิ เช่น กิจกรรมด้านการศึกษา กิจกรรมด้านจิตสาธารณะ กิจกรรมด้านนันทนาการและกีฬา กิจกรรมด้านประเพณี วัฒนธรรม แต่ควรที่จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงวัยของเยาวชนด้วย รวมทั้งเทศบาลเมืองสตูลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเขต

ให้มากกว่านี้ และควรที่จะมีการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน และมีงบประมาณเข้ามาสนับสนุน ในด้านนี้มากขึ้น และควรมีการฟื้นฟูสภาพเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลกลับมาอีกครั้ง เพื่อเป็น องค์กรของเด็กและเยาวชนโดยตรง เพื่อให้ผู้แทนเด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาเด็กและเยาวชนในตำบลพิมาน อีกทั้งยังช่วยให้เด็กและเยาวชนพัฒนาการทำงานของเยาวชน รวบรวมปัญหาต่างๆ และสร้างสรรค์สิ่งดีๆ แก่สังคม เทศบาลเมืองสตูลควรมีลานกิจกรรมให้กับ เยาวชน เพื่อให้เยาวชนจะได้แสดงออกซึ่งความสามารถที่ตนเองมี

จากการศึกษาการเกิดเครือข่ายเยาวชนไปสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดย ผ่านการสัมภาษณ์ประธานและสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในรุ่นปัจจุบันพบว่า การเกิดเครือข่ายเยาวชนเกิดจากกลุ่มเยาวชนที่มีแกนนำคือนายโกวิท บুদ্ধรัตน์ได้รวมตัวกับเพื่อนๆ ที่มีความต้องการและมีความสนใจในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ต้องการเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นของเยาวชน ซึ่งกลุ่มเยาวชนนี้มีลักษณะจำเพาะใกล้เคียงกัน เช่น ช่วงอายุ ที่อยู่อาศัย และสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการรวมกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จึงทำให้เกิดการนำไปสู่การจัดตั้งสภา เด็กและเยาวชนโดยการยื่นหนังสือถึงท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลเพื่อขออนุมัติจัดตั้งสภาเด็กและ เยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ซึ่งทางท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนา เด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ทางเทศบาลเมืองสตูลหรือนายก เทศบาลเมืองสตูลจึงได้มีการอนุมัติจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา เพื่อผลักดันและสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนกำลังคนเข้า มาช่วยจัดกิจกรรมให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำกิจกรรม นันทนาการกีฬาและอื่นๆ ให้แก่กลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้ง ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังไปพร้อมกันด้วย

ทั้งนี้เทศบาลเมืองสตูลควรมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้แทนเยาวชน และผู้บริหารของเทศบาลเมืองสตูล โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรม เยาวชน ปัญหาของเยาวชน เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข และการเข้าร่วมประชุมต่างๆ ของเทศบาล เมืองสตูล เช่น การประชุมสภาเทศบาลเมืองสตูล เพื่อให้เยาวชนได้รับการพัฒนาของพื้นที่ และพบว่า การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมของเทศบาลยังมีน้อย การจัดกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เมืองสตูล ส่วนใหญ่นั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัยของเยาวชน และกิจกรรมจะเป็นในส่วนของ วัยเด็ก วันผู้ใหญ่ และวัยชรา โดยที่กิจกรรมของวัยเยาวชนค่อนข้างน้อย อีกทั้งชุมชนในเขต เทศบาลเมืองสตูล ยังไม่ให้ความสำคัญกับเยาวชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เยาวชนขาดการร่วมมือกับชุมชน นอกจากนี้การรวมกลุ่มของเยาวชนในพื้นที่ยังมีน้อย ทำให้ไม่สามารถที่จะรวมตัวทำกิจกรรม เทศบาล เมืองสตูลควรมีสำนักงานให้กับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เพื่อเป็นที่รวมตัวของ

คณะทำงานและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ จากผลการศึกษาของนายโกวิท บัญรัตน์ ทำให้นายกเทศบาลเมืองสตูล เห็นถึงปัญหาในด้านเด็กและเยาวชน และท่านเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากขึ้น เชื่อมโยงกับการดำเนินงานในนโยบายด้านเด็กและเยาวชนของเทศบาลเมืองสตูล จึงทำให้สภาเด็กเทศบาลเมืองสตูลเกิดขึ้นในปีถัดมา โดยนายโกวิทเป็นประธานสภาเด็กและเยาวชน เป็นตัวแทนของเด็กและเยาวชนในการเสนอแสดงความคิดเห็นต่างๆ ให้แก่นายก และผู้บริหารทางเทศบาลเมืองสตูลได้รับทราบ ทั้งนี้ทางนายกเทศบาลเมืองสตูลสนับสนุนการจัดตั้งโครงการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดยมีภารกิจ 3 ข้อ คือ 1) การส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ และกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษากีฬา และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน 2) การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม 3) การเสนอแนะและให้ความเห็นต่อเทศบาลเมืองสตูลเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

3.3 กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

การพัฒนาเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญและผู้ใหญ่ คนในครอบครัว รวมถึงภาครัฐไม่ควรมองข้าม เด็กและเยาวชนคือพลังเล็กๆ แต่เมื่อมีการรวมตัวกันของจำนวนเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นก็จะทำให้เกิดเป็นพลังที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ได้ ในความเป็นจริงเด็กและเยาวชนมีความต้องการเป็นที่ถูกยอมรับจากพ่อแม่ ผู้ใหญ่ และคนในสังคม ต้องการความปลอดภัยและมีความสุข นอกเหนือจากที่ได้รับสิ่งเหล่านี้จากคนในครอบครัวแล้วพวกเขาก็ต้องการได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากภาครัฐในพื้นที่ ต้องการรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน มีความต้องการในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนความสัมพันธ์และการพูดจาสื่อภาษาที่ดีต่อกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสมานฉันท์ที่ดีต่อกัน ที่สำคัญเด็กและเยาวชนเหล่านี้เป็นวัยที่มีความต้องการให้ผู้ใหญ่ทำงานร่วมกับพวกเขาได้ โดยมีหน่วยงานต่างๆ คอยสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ การจัดการความรู้ การให้คำปรึกษา และต้องการผู้ที่เข้าใจเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง และในความเป็นจริงนั้นเด็กและเยาวชนของกลุ่มเครือข่ายเยาวชนหรือกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลต้องการมีโอกาสมี่มีส่วนร่วมตลอดทุกกระบวนการในการจัดกิจกรรม กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดจากเด็กและเยาวชนมีการคิดโดยเด็กและเยาวชนเอง เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของตัวเองที่ต้องการจะทำอะไรเพื่อสังคมหรือพัฒนาศักยภาพของตนเอง เด็กและเยาวชนในปัจจุบันต้องการมีอิสระทางด้านความคิด ต้องการมีอิสระทางด้านการตัดสินใจ และ

เทศบาลเมืองสตูลไม่ควรมีกฎระเบียบมากมาย เป็นการทำงานโดยเด็กนำผู้ใหญ่หนุน ควรให้เด็กและเยาวชนมีการระดมความคิด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการทำงานรูปแบบการบูรณาการ ที่มีเยาวชนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้กิจกรรมต่างๆบรรลุตรงตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างแท้จริง เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งขับเคลื่อนหรือแก้ไขปัญหาสังคม รวมทั้งการสร้างและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งพัฒนาชุมชนและประเทศชาติต่อไปด้วย แต่การทำกิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปได้ก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเทศบาลเมืองสตูล เป็นกุญแจสำคัญของการขับเคลื่อนและพัฒนา โดยกำหนดเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนในแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองสตูลให้ชัดเจน โดยต้องการให้เทศบาลเมืองสตูลพร้อมเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ สถานที่ และทรัพยากรที่จำเป็นจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน และควรจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ เพื่อเป็นภาพลักษณ์และต้นแบบที่งดงามอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และสังคม จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้นำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวัง เทศบาลเมืองสตูล โดยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

การรวมตัวเป็นเครือข่ายเยาวชนจนนำไปสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดยเกิดขึ้นจาก นายโกวิท บัญรัตน์ เป็นแกนนำได้รวมตัวอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนๆ โดยมีการชักชวนเพื่อนๆมานั่งคุยสิ่งที่สนใจและอยากที่จะทำร่วมกันจาก 4-5 คน ที่มีจิตสำนึกต่อสาธารณะ มีการชักชวนกันไปทำในสิ่งที่ตีมีประโยชน์กับสังคมมากกว่าที่จะเที่ยวเล่นไปวันๆ จนทำให้กลุ่มนี้เกิดเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น พวกเขามีหัวใจของการเป็นจิตอาสา ชอบช่วยเหลือส่วนรวม มีความสนใจและต้องการพื้นที่ในการทำกิจกรรมเพื่อแสดงศักยภาพของตนเอง มีความต้องการทำงานโดยมีอิสระทางความคิด มีอิสระในการตัดสินใจ โดยกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นน่าจะเกิดจากเยาวชนคิดโดยเยาวชน มีหน่วยงานเป็นผู้ใหญ่ที่เข้ามาคอยสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่นด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องมือต่างๆ และคอยให้คำปรึกษา โดยไม่มีกฎเกณฑ์กฎระเบียบมากมาย เป็นการทำงานโดยมีเด็กนำผู้ใหญ่หนุน ควรให้เด็กและเยาวชนได้มีการระดมความคิด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้การทำงานมีลักษณะรูปแบบการบูรณาการ ที่มีเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางและยึดประโยชน์ของทุกฝ่าย เพื่อให้งานและกิจกรรมต่างๆบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริงประโยชน์ในทางตรงที่เด็กและเยาวชนได้ก็คือพวกเขาได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้เป็นที่ชื่นชม ยกย่องและเป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ กลุ่มเพื่อนและคนในสังคม มีคนรู้จักได้เพื่อน มีกัลยาณมิตรและมีเครือข่ายมากขึ้น ทั้งในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด ทำให้ตัวเองรู้สึกมีคุณค่าต่อตนเองและสังคมมากขึ้น เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใหญ่ได้เห็นว่าการที่เด็กอย่างเราก็มีศักยภาพมากพอที่จะทำกิจกรรมหรือดำเนินการโครงการสักอย่างให้เกิดความสำเร็จและควบคู่กับการพัฒนาชุมชนและพัฒนาสังคม พร้อมทั้งเป็น

แบบอย่างที่ดีของชุมชนและสังคมอีกด้วย การรวมตัวของกลุ่มเครือข่ายเยาวชนนี้เกิดจากเด็กและเยาวชนที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือสนใจและมีความต้องการเดียวกันที่กล่าวไปข้างต้น เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่เกิดมารุ่นราวคราวเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน สถานศึกษาที่เดียวกัน และใกล้เคียงกัน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่พื้นฐานด้านจิตใจที่ดี ชอบและสนใจในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีเป้าหมายเดียวกันที่อยากจะทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีหัวใจของการเป็นจิตอาสา ต้องการมีมิตรภาพและเพื่อนๆจากที่อื่นเพิ่มขึ้นอีกด้วย จนนำไปสู่การหาแนวร่วมในการสร้างเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยจัดทำหนังสือ ข้อเสนอแนะที่ไม่เป็นทางการเพื่อแสดงความต้องการและความสนใจที่อยากให้ท้องถิ่นรับทราบและเข้ามาสนับสนุน โดยกลุ่มเครือข่ายเด็กและเยาวชน มีความต้องการขอพื้นที่หรือเวทีเพื่อทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อชุมชนสังคมเช่นเดียวกัน

กลุ่มเครือข่ายเด็กเยาวชนได้ร้องขอกับทางเทศบาลเมืองสตูล ซึ่งเทศบาลเมืองสตูลเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะหรือสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะยวง และประจวบเหมาะับแนวทางในการพัฒนานโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนายกเทศบาลเมืองสตูล นายประสิทธิ์ แบ้สกุล ที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองสตูล หนึ่งในนั้นคือสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะยวง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับพี่น้องประชาชนทั้งในและนอกจังหวัดสตูลอีกด้วย โดยจากการที่กลุ่มเครือข่ายเยาวชนได้มีการเสนอแผนงานความต้องการกับนายกเทศบาลเมืองสตูล เมื่อนายกรับทราบและรับฟังรวมทั้งคิดเห็นว่าสิ่งที่เครือข่ายเยาวชนเสนอมาเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลเมืองสตูลในด้านการพัฒนานโยบายเด็กและเยาวชนที่ในอดีตได้มีการพัฒนาที่น้อยและมองข้ามด้านนี้ไป การพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่นายกต้องการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นจากในอดีตการพัฒนาด้านนี้มีเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญน้อยมากอาจจะเพราะผู้ใหญ่คิดแผนทุกอย่างโดยไม่รับฟังความต้องการของเด็กและเยาวชนว่าจริงๆ แล้วพวกเขาต้องการสิ่งไหน แต่เมื่อนายกเปิดใจรับฟังเสียงของเด็กและเยาวชนมากขึ้นพร้อมทั้งมีแนวคิดที่จะแก้ไขและพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนให้ดีขึ้น รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพะยวงที่มีความรกร้างว่างเปล่าไม่ถูกใช้งานให้กลับมามีประโยชน์ไปพร้อมกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนของเทศบาลเมืองสตูลได้อีกด้วย ทำให้นำไปสู่ขั้นตอนที่นายกได้จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลขึ้นในปี พ.ศ. 2557 โดยนายโกวิทย์ บุญรัตน์ ได้ถูกรับเลือกให้เป็นประธานสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลต่อมาและเปิดโอกาสให้กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมด้านนโยบายเด็กและเยาวชนรวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองสตูลอีกด้วย ทำให้กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

นโยบายเด็กและเยาวชนควบคู่กับการบริหารจัดการควบคู่กับการพัฒนาสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง ให้เป็นสวนสาธารณะที่สวยงามและน่าท่องเที่ยวของประชาชนทุกคนในและนอกเทศบาลเมืองสตูล

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้วิจัยพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง เทศบาลเมืองสตูล เกิดขึ้นโดยมีตัวแปรหลัก 3 ตัว สำคัญ คือ 1) สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ต้องการพื้นที่สำหรับใช้ในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 2) เทศบาลเมืองสตูล หรือนายกเทศบาลเมืองสตูลที่รับฟังความต้องการของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวังจัดเป็นพื้นที่ลานกิจกรรมของเด็กและเยาวชน 3) ประชาชนหรือชาวบ้านบริเวณสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง โดยสามปัจจัยสำคัญนี้จะนำไปสู่การวิเคราะห์เพิ่มเติมในบทถัดไป โดยทั้งสามปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นได้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมนอกเหนือจากกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชน ใช้พื้นที่สวนสาธารณะเขาไต่พะญาวังเป็นที่พักผ่อน ออกกำลังกาย ใช้ผ่อนคลายจากการทำงานสุดอากาศธรรมชาติที่มีต้นไม้จำนวนมาก พร้อมทั้งรักษาสวนสาธารณะโดยการช่วยกันรักษาความสะอาด และสวนนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้ทุกคนสามารถนำอาหารมาให้ลิงได้อีกด้วย และสิ่งสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง เกิดขึ้นจากสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ร่วมกับเทศบาลเมืองสตูล จัดโครงการลานเพลินยิ้ม โดยลานเพลินยิ้มในปี 2560 จนถึงปัจจุบัน ลานเพลินยิ้มเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง เป็นเวทีร้องเล่นเต้นรำ ณ สวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง โดยมีกิจกรรมต่างๆมากมาย เช่น วงดนตรีริมเขา กิจกรรมลานซออล์กแอดัมส์ กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมร้องเพลง และกิจกรรมเสน่ห์หาพาเพลิน (ระบายสี และระบายสีปูนพาสเตอร์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ในแก่เด็กและเยาวชนในการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสวนสาธารณะเขาไต่พะญาวัง เพื่อให้เป็นสถานที่ที่พักผ่อนของประชาชนจังหวัดสตูล และเป็นการรณรงค์ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย ปลอดภัยแล้ว ปลอดภัยบุรี ภายใต้การส่งเสริมและสนับสนุนโดย เทศบาลเมืองสตูลและศูนย์การเรียนรู้ TK Park เทศบาลเมืองสตูล โดยกำหนดจัดในวันอาทิตย์สุดท้ายของทุกเดือน และเมื่อวันที่ 7-8 เมษายน 2561 ณ อิงธารรีสอร์ท อำเภอมะนาวจ.สตูล กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองสตูล ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ประจำปี 2561 (โดยมีการเข้าค่าย 2 วัน 1 คืน) เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สังคม ชุมชน ท้องถิ่น สร้างการเป็นผู้นำตลอดถึงการคิดวางแผน ตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาขององค์กรและสังคม การมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้เป็นอย่างดี มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 43 คน พร้อมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสตูล

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วม

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” ผู้ศึกษาจะใช้หลักการศึกษาวิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการขอความคิดเห็นเพิ่มเพื่อหาคำตอบ และการสังเกตการณ์ในพื้นที่ ตลอดจนการวิเคราะห์จากเอกสารที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับที่กรรวบรวมไว้ในบทที่ 2 โดยแบ่งการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งผลการศึกษาในแต่ละส่วนจะนำเสนอโดยลำดับดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ด้านสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

ส่วนที่ 2 ด้านเทศบาลเมืองสตูล

ส่วนที่ 3 ด้านประชาชนบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง

4.1 ด้านสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล

จากการศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลโดยผ่านการสัมภาษณ์ประธานและสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล กระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังนั้น คือการที่เด็กและเยาวชนอยากมีส่วนร่วม พวกเขาได้เข้าร่วมทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เด็กและเยาวชนได้มีการร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามและประเมินผลเพื่อแสดงศักยภาพของตนเอง เด็กและเยาวชนได้มีเพื่อนจากหลายแห่ง ทำให้เกิดเป็นมิตรภาพในหมู่คณะที่ดีอีกด้วย ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นได้โดยมีการสนับสนุนจากทางเทศบาลเมืองสตูลหรือท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนใช้พื้นที่ของสวนสาธารณะให้เกิดประโยชน์มากมาย รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สังคม ชุมชน ท้องถิ่น สร้างการเป็นผู้นำ ตลอดจนการคิดวางแผน ตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาขององค์กรและสังคม รวมทั้งการเปิด โอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองได้มากขึ้น โดยกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลส่วนใหญ่จะมีความตระหนักถึงเรื่องของจิตอาสา นอกจากตนเองจะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ แล้วยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา

สวนสาธารณะเขาไต่ชะพญาวังให้เป็นที่น่าพักผ่อนหย่อนใจ และชวนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามให้แก่ประชาชนในทุกๆ วยได้อีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เหตุผลที่เข้าร่วมสภาเด็ก เพราะ อยากมีส่วนร่วมกับกิจกรรม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เยาวชนเทศบาลเมืองสตูล คือ เด็กเยาวชนที่ภูมิลำเนา หรือ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสตูล ที่มีความสนใจที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตัวเอง เกิดการร่วมตัวจากเยาวชนที่อยากมีเวที ในการแสดงศักยภาพของตัวเอง และใช้เวลาว่างของตัวเองให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาความสามารถตัวเอง” กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลมีความเข้มแข็งของกลุ่ม มีกำลังคนพร้อมร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละครั้งที่จัดกิจกรรมจะมีจำนวนสมาชิกของเด็กและเยาวชนมาเข้าร่วมทำกิจกรรมอยู่ที่จำนวน 50 ถึง 100 คน โดยเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะมีความสนใจร่วมกันในการทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กิจกรรมการแสดงบนเวที กิจกรรมวาดภาพพระบายสีกิจกรรมวงดนตรีริมหาดกิจกรรมลานซออล์กแอนด์มี และกิจกรรมเสน่ห์หาพาเพลิน (ระบายสี และระบายสีปูนพาสเตอร์) กิจกรรมที่กล่าวมาแล้วล้วนเป็นประโยชน์ต่อเด็ก เยาวชน และสังคม ทำให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือสวนสาธารณะเขาไต่ชะพญาวัง ทั้งนี้เด็กและเยาวชนมีความต้องการในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ พร้อมเพียงและสมัครใจที่จะทำกิจกรรม ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้แลกเปลี่ยนความคิดด้วยกัน สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลตระหนักถึงการเป็นจิตอาสาในการร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนหรือสวนสาธารณะเขาไต่ชะพญาวังและแสดงศักยภาพที่ตนเองมีในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ ทุกคนมีคุณลักษณะของการไม่เห็นแก่ตัวและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ทุ่มเทแรงกายแรงใจ มีการเสียสละเวลาวันหยุดเพื่อมาจัดกิจกรรมเพื่อสังคม ทุกคนมีหัวใจของการเป็นจิตอาสา อยากพัฒนาเครือข่ายเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง ต้องการแสดงศักยภาพ และต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน พ่อแม่ และคนในสังคม ต้องการความภาคภูมิใจในการได้คิดแผนงานและกิจกรรมต่างๆเอง ต้องการคิดกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรม ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนงานสำเร็จ ต้องการทำงานร่วมกับเพื่อน”

จากการศึกษาปัจจัยด้านสภาเด็กและเยาวชนทำให้เห็นว่า กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้รวมตัวกันโดยสมัครใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างเครือข่ายทั้ง 3 ข้อ ดังนี้ คือ 1) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ 2) กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน 3) การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ

เครือข่ายของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลยังมีองค์ประกอบสำคัญของเครือข่าย (แท้) หลายข้อ เช่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) มีการเกื้อหนุนพึ่งพากัน (Interdependent) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (Stakeholders Participation) มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) เป็นต้น การที่กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนมีเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังให้มีสภาพที่ดีขึ้นนั้น เป็นการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน หรือการปฏิบัติกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนก็ได้ดึงจุดแข็งของแต่ละคนมาใช้แสดงศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นทั้งแรงงาน หรืออุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการเกื้อหนุนพึ่งพากัน

จากการเก็บข้อมูลในทุกครั้งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงานและกระบวนการที่สำคัญในการจัดกิจกรรมต่างๆของกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลและกล่าวได้ว่าการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอนได้ใช้ขั้นตอนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนดังนี้

การร่วมคิด คือ สมาชิกในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้มีการประชุมปรึกษาหารือในการคิดการวางแผนโครงการหรือกิจกรรม ผ่านการเขียนโครงร่างโครงการแบบไม่เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยมีการกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการวางแผน คือ 1) ทำทำไม 2) ทำอะไร 3) ใครทำ 4) ทำเวลาใด 5) ทำที่ไหน 6) ทำอย่างไร 7) ใช้งบประมาณเท่าไร โดยการเสนอความคิดเห็นของแต่ละคนแล้วนำเสนอออกมาในที่ประชุม ซึ่งบรรยากาศเต็มไปด้วยมิตรภาพ เป็นกันเอง มีความเมตตากรุณาต่อกัน ทุกครั้งที่มีการวางแผนการทำงานสมาชิกกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนทุกคนของกลุ่มจะมีความกระตือรือร้น ไม่ถือว่าเป็นภาระ แต่อาจจะมีการรอคอยกันในการประชุมวางแผนก็ถือเป็นเรื่องปกติ เพราะเวลาที่ทุกคนว่างอาจจะไม่พร้อมกัน

การร่วมตัดสินใจ คือ สมาชิกในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้มีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการคิดกิจกรรมต่างๆ จนนำไปสู่การร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางไหนกิจกรรมไหนที่ดีและเหมาะสมที่สุด ทั้งสองขั้นตอนแรกการร่วมคิดและการร่วมตัดสินใจ แกนนำของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้กล่าวไว้ว่า

“ในทุกครั้งที่มีการประชุมเพื่อการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง เราจะเน้นเสมอว่า ทุกคนจะต้องสื่อสารกันด้วยกรุณา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเปิดใจ เพื่อให้บรรยากาศเต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นและเป็นกันเอง การที่จะได้มาของการทำงานที่ดีนั้นจะต้องเริ่มจากส่วนนี้เป็นส่วนแรกผมเชื่ออย่างนั้น และการประชุมทุกครั้งจะมีเลขาคอยจดบันทึก อาจจะเปลี่ยนไปบ้างเพื่อให้

ทุกคนได้ทำงานทุกหน้าที่เป็น เมื่อเวลาผ่านไปหากพวกเราคิดอะไรไม่ออกก็จะนำบันทึกเหล่านี้กลับมาทบทวนดูเพื่อหาข้อสรุปที่ดีที่สุด”

การร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ สมาชิกในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่ได้ร่วมกันคิดและร่วมกันตัดสินใจที่ได้วางไว้ จะมีการจัดแบ่งสมาชิกที่จะต้องรับผิดชอบในแต่ละโครงการ เพื่อดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนและราบรื่น เพราะในที่สุดเมื่อกิจกรรมทุกกิจกรรมได้เสร็จสิ้นลง จะต้องมีการประชุมพูดคุยของกลุ่มสมาชิก เพื่อสรุปผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมร่วมกัน ดังบทสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“กิจกรรมต่างๆ ของโครงการก็จะประกอบไปด้วยหลายส่วน โดยหลักๆจะเป็นกิจกรรมพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ก็จะมีการเชิญชวนน้องๆเยาวชน เปิดรับสมัครให้ไปทำกิจกรรมเพื่อสังคมโดยกลุ่มเยาวชนจะเป็นกลุ่มมีจิตอาสาอิสระจากหลายพื้นที่ของเทศบาลเมืองสตูลนะค่ะ ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการและสนใจทำงานอาสาสมัคร และสิ่งที่เราให้ความสำคัญคือการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ไม่ว่าจะทางเว็บไซต์ โปสเตอร์ และสื่อวิทยุเสียงตามสายของเทศบาลเมืองสตูล เอาทุกสื่อทุกช่องทางที่สามารถจะทำได้ ไม่ยากให้เด็กและเยาวชนที่อยากจะมาร่วมกิจกรรมพลาดโอกาส การที่เราและเทศบาลเมืองสตูลได้ประชาสัมพันธ์เยอะๆเนี่ย มันจะทำให้ได้ผลตอบกลับมาก็คุ้มค่า คือการได้ทำงานตอบวัตถุประสงค์ของเรา”

การร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการและกิจกรรมสมาชิกในกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้มีส่วนร่วมในการประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการและการทำกิจกรรม ขั้นตอนนี้อาจจะพบว่าประสบความสำเร็จหรืออาจจะพบว่ามีข้อบกพร่อง จึงต้องมีการตรวจสอบในรายละเอียดของกิจกรรม เพื่อนำไปแก้ไขในครั้งต่อหน้าเป็นการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆและการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกครั้งที่มีการโครงการและกิจกรรม ดังคำสัมภาษณ์ของแกนนำกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล กล่าวว่า

“พอโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละครั้งจบลง สมาชิกทุกคนก็นั่งคุยกัน ถอดบทเรียนว่าเราได้อะไรจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้นะบ้าง มาเรียนรู้สิ่งที่ได้ร่วมกัน รวมทั้งมองหาจุดบกพร่องของการทำงานที่ผ่านมาตรงไหนบ้าง เพื่อให้โครงการและกิจกรรมในครั้งหน้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขได้ตรงจุดหรือตรงจุดนั้นให้มากขึ้น ถือว่าช่วงเวลานี้เป็นประโยชน์มาก และทำให้เห็นว่าทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมก็ต่างรอคอย เพราะจะได้พัฒนาศักยภาพตนเองไปในตัว”

โดยการปรับปรุงแก้ไขนั้นจะเป็นผลสืบเนื่องไปยังการดำเนินโครงการและกิจกรรมในครั้งถัดไปอีกด้วย เป็นการต่อยอดเพื่อการพัฒนากระบวนการดำเนินกิจกรรมให้มีความเป็นระบบที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

4.2 ด้านเทศบาลเมืองสตูล

จากการศึกษาพบว่า ท่านนายกเทศบาลเมืองสตูล หรือผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง จากที่เคยเป็นพื้นที่รกร้างกลบกลายเป็นพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง ทำให้สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังมีความสวยงามและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวจังหวัดสตูล เนื่องจากนายกเทศบาลเมืองสตูล ท่านประสิทธิ์ แป๊ะสกุล มุ่งเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการเมืองการบริหาร พัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ พร้อมทั้งเสริมสร้างภูมิทัศน์ของเมืองสตูล และหนึ่งในนั้นคือสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งของเมืองสตูล ดังคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“หลักการสำคัญคือ การเสริมสร้างเศรษฐกิจยั่งยืน สู่ความสุขอย่างยั่งยืน หากประชาชนในเมืองของเราดี ทุกอย่างในเมืองเราก็จะดีเช่นเดียวกัน และสิ่งที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมได้ง่ายที่สุดคือเด็กและเยาวชนของเทศบาลเมืองสตูล เด็กและเยาวชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา เราควรให้ความสำคัญและไม่ควรมองข้าม กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น ในภาพกว้างต้องการเน้นการพัฒนาพื้นที่เมืองสตูลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนสู่ชุมชน ต้องการให้พี่น้องประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ก็พร้อมจะสร้างเมืองให้น่าอยู่ พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว และพร้อมยื่นหยัดบนเวทีประชาคมอาเซียนอย่างเต็มภาคภูมิ”

สิ่งสำคัญไปกว่านั้นของการพัฒนาที่ขาดไม่ได้คือเด็กและเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลได้เข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เพราะเด็กและเยาวชนนั้นมีความรู้ ความสามารถ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำเสนอ และมีศักยภาพในด้านต่างๆ อีกมากมาย แต่พวกเขาไม่มีเวทีในการแสดงศักยภาพ จึงทำให้นำไปสู่ปัจจัยให้เกิดการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะที่เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความสำคัญกับเมืองสตูล ทางเทศบาลเมืองสตูลจึงร่วมสนับสนุน พร้อมทั้งสั่งการและอนุมัติงบประมาณต่างๆ ในการเข้าไปพัฒนาสวนสาธารณะให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ทำกิจกรรมต่างๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและน่าพักผ่อนของประชาชนชาวเทศบาลเมืองสตูลอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“การมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในด้านนโยบายเด็กของเทศบาลเมืองสตูล เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนเขาได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ พร้อมทั้งการพัฒนาพื้นที่

สวนสาธารณะเขาไต่เขาผญาวังควบคู่กันไป เหมือนกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะให้กลับมาสวยงามและน่าท่องเที่ยววันนั้นเอง และจากการที่กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันมากมาย ทำให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนนอกจากจะใช้เวลาวางให้เกิดประโยชน์แล้ว พวกเขายังเป็นส่วนหนึ่งในการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะเขาไต่เขาผญาวังให้เป็นแหล่งที่น่าอยู่ น่ามาพักผ่อน หรือท่องเที่ยว อีกด้วย”

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสตูลพบว่า ปัจจัยของการเกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะจากพื้นที่รกร้างกลายเป็นพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง จนทำให้สวนสาธารณะเขาไต่เขาผญาวังมีความสวยงามและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวจังหวัดสตูลนั้น คือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการใช้พื้นที่สวนสาธารณะเขาไต่เขาผญาวังอย่างสร้างสรรค์ ในส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสตูลจะคอยสนับสนุนแรงกาย แรงใจ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลใช้ในการทำกิจกรรมในทุกๆ ครั้ง และช่วยประสานงานกับชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล พร้อมทั้งมีส่วนช่วยในด้านการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ บนเว็บไซต์เพื่อโปรโมทเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะจัดขึ้น และเพื่อเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ให้มีความกว้างขวางทำให้ผู้อื่นที่สนใจเข้าถึงมากขึ้น เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองสตูลส่วนใหญ่จะมีหน้าที่ดูแลในส่วนของกิจกรรมที่กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนดำเนินการในแต่ละครั้ง และคอยให้คำปรึกษาเด็กและเยาวชนตลอดแต่ในทางกลับกันด้านปัญหาและอุปสรรคในการลงพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อจัดกิจกรรมตามนโยบายเด็กและเยาวชนนั้นพบว่า เด็กและเยาวชนในปัจจุบันนี้มีการเรียนหนังสือ การบ้านเยอะทำให้พวกเขามีเวลาน้อยลง เด็กและเยาวชนบางคนต้องทำงานบ้านช่วยเหลือครอบครัวจึงไม่สามารถมาร่วมทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ กิจกรรมที่เทศบาลสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทำนั้นจะเป็นเพียงแค่ช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์เท่านั้น แต่ทั้งนี้ทำให้เราได้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ีระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กและเยาวชนมีทิศทางที่เป็นบวกต่อตนเองและสังคม ทำให้พื้นที่สวนสาธารณะเขาไต่เขาผญาวังได้มีการถูกใช้งาน เด็กและเยาวชนรวมทั้งชาวบ้านเกิดรอยยิ้มจากการทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ พร้อมทั้งได้มีสัมพันธภาพ หรือมิตรภาพที่ดีในหมู่คณะ เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กและเยาวชนโดยตรง สิ่งที่ขาดไม่ได้คือการที่นายกเทศบาลเมืองสตูลคอยสนับสนุนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะให้มีประโยชน์และยังเป็นแหล่งน่าท่องเที่ยวของคนทุกเพศทุกวัยอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“สิ่งที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการพื้นที่เขาไต่เขาผญาวัง ผมว่าส่วนสำคัญที่สุดคือกลุ่มเยาวชนที่มีความต้องการจะพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ซึ่งในส่วนงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็มีส่วนสำคัญไม่แพ้กัน ในส่วนของผมคือเจ้าหน้าที่เทศบาลจังหวัด ได้มีนโยบายจาก

ท่านนายกเทศบาลในการให้การช่วยเหลือสนับสนุนกลุ่มเยาวชนให้ปฏิบัติกิจกรรมไปอย่างราบรื่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องก็ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ ให้การช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเยาวชนทั้งร่างกายและแรงใจ อีกทั้งยังช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆลงบนเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจ มาท่องเที่ยวในที่แห่งนี้”

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าการทำงานหรือการสนับสนุนของทางเทศบาลเมืองสตูลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการต่างๆในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนได้รับโอกาสที่ดีในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ก็สามารถทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง และเป็นการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังไปพร้อมกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพที่ดีอย่างยั่งยืนอีกด้วย

4.3 ด้านประชาชนบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวัง

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ประชาชนบริเวณสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลโดยทำงานร่วมกับท้องถิ่นหรือเทศบาลเมืองสตูล ประชาชนมองเห็นความสำคัญของการใช้เวลาว่างที่เกิดประโยชน์ของบุตรหลานที่ได้มาร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ณ สวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวัง ประชาชนมองว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ดีเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและห่างไกลยาเสพติด เด็กและเยาวชนได้มีการเรียนรู้ในห้องเรียน มีการทำกิจกรรมที่บูรณาการ มีการทำงานเป็นกลุ่มเกิดมิตรภาพความสามัคคีในหมู่คณะ และทำให้เห็นเด็กและเยาวชนมีการกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมอย่างเป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ สร้างเสียงหัวเราะและรอยยิ้มให้แก่ผู้ที่ผ่านมา และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้ตลอดเวลา ทั้งนี้สวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังได้เกิดการเปลี่ยนแปลงถูกเปิดใช้งานจากที่ไม่ได้ถูกพัฒนามาหลายปี สวนสาธารณะแห่งนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีธรรมชาติมากมาย ประชาชนสามารถให้อาหารลิง ชั้บรถเที่ยวชมธรรมชาติเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินออกกำลังกาย และเป็นพื้นที่ที่ประชาชนในพื้นที่สามารถสร้างรายได้โดยการค้าขาย จนเกิดเป็นตลาดนัดวัฒนธรรมขึ้นมาอีกด้วย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า

“สนับสนุนให้ลูกหลานเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมที่ดี ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กเองและต่อสิ่งแวดล้อมของส่วนรวม อีกทั้งยังทำให้เด็กๆ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งก่อนหน้านี้กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของเยาวชนในระแวกนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน หลังจากที่เกิดกิจกรรมนี้แล้ว ผู้ปกครองและประชาชนใน

พื้นที่ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างมาก เช่น พื้นที่รกร้างกลายเป็นพื้นที่กิจกรรม สามารถท่องเที่ยว ออกกำลังกาย และยังเกิดเป็นพื้นที่ที่สามารถสร้างรายได้ให้คนในพื้นที่ได้ ทำมาค้าขายอีกด้วย”

จากที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยด้านประชาชนข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยด้านประชาชน เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการมีส่วนร่วม เมื่อประชาชนได้พาลูกหลานมาร่วมกิจกรรม กับกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ถือได้ว่าเป็นผลความสำเร็จของการบริหารจัดการ สวนสาธารณะเพราะพื้นที่สวนสาธารณะถูกใช้งานอย่างเป็นประโยชน์ จึงทำให้เห็นว่าประชาชนได้ให้การสนับสนุนกับกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่ร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ กับทางเทศบาลเมืองสตูล นอกจากนั้นประชาชนได้มีการสนับสนุนของใช้ และขนมพร้อมเครื่องดื่มต่างๆ ให้เด็กได้ทำกิจกรรม อย่างมีพลังกายพลังใจที่ดี โดยสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลเป็นตัวหลักในการจัดกิจกรรม ต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม เกิดแต่สิ่งดีต่อสังคม ทำให้เห็นว่าประชาชนมีความต้องการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะวัยเด็กหรือ วัยผู้ใหญ่ หากเป็นกิจกรรมที่ดี พวกเขาพร้อมสนับสนุนได้มองเห็นลูกหลานของตนใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ และในขณะเดียวกันยังทำให้เห็นว่าเทศบาลเมืองสตูลได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาสวนสาธารณะเขาไต่ชะพญาวังพร้อมกับการพัฒนากลุ่มสภาเด็กและเยาวชนอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ทัศนศึกษา สภากาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล” เป็นการศึกษาที่ผู้วิจัยต้องการจะแสดงให้เห็นถึงการเกิด เครือข่ายเยาวชนไปสู่การเป็นสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล และการศึกษาถึงกระบวนการ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ และวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล โดย ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลจากการ สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล กลุ่มเทศบาลเมืองสตูล และ กลุ่มประชาชนบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ทั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก การศึกษามาวิเคราะห์หาคำตอบในรูปแบบวิจัยเชิงพรรณนา พร้อมทั้งทำการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และพร้อมข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน เทศบาลเมืองสตูล ทัศนศึกษา สภากาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ผลการศึกษาพบว่า

1. การเกิดเครือข่ายเยาวชนไปสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เกิดจากกลุ่ม เยาวชนที่มีความต้องการและมีความสนใจในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งกลุ่มเยาวชนนี้มีลักษณะ จำเพาะใกล้เคียงกัน เช่น ช่วงอายุ ที่อยู่อาศัย และสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการรวมกลุ่มที่มีขนาด ใหญ่ขึ้น จึงนำไปสู่การจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนโดยการยื่นหนังสือถึงท่านนายกเทศบาลเมืองสตูล เพื่อขออนุมัติจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ซึ่งทางท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลได้ เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ทาง เทศบาลเมืองสตูลจึงได้อนุมัติจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็น ต้นมา เพื่อผลักดันและสนับสนุนกลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้นายกเทศบาลเมืองสตูลยังสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้าง ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สังคม ชุมชน ท้องถิ่น สร้างการเป็นผู้นำ ตลอด

ถึงการคิดวางแผน ตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาขององค์กรและสังคม การมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

2. การศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล พบว่ากระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังนั้น คือการที่เด็กและเยาวชนได้มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เด็กและเยาวชนได้มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามและประเมินผล ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นได้โดยมีการสนับสนุนจากทางเทศบาลเมืองสตูลหรือท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนใช้พื้นที่ของสวนสาธารณะให้เกิดประโยชน์มากมาย รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สังคม ชุมชน ท้องถิ่น สร้างการเป็นผู้นำ ตลอดถึงการคิดวางแผน ตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาขององค์กรและสังคม การมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้เป็นอย่างดี โดยกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลมีความตระหนักในเรื่องของจิตอาสา นอกจากตนเองจะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้วยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และชวนให้เป็นที่ท่องเที่ยวที่สวยงามอีกด้วย

3. การศึกษาทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ในทางไปปฏิบัติ เช่น ปัจจัยด้านความสอดคล้องและชัดเจนต่อสภาพปัญหาของวัตถุประสงค์ด้านการเปลี่ยนแปลงของสวนสาธารณะจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเยาวชน ปัจจัยด้านอื่นที่เข้ามาสนับสนุนและปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ เป็นต้น และผู้วิจัยสามารถสรุป วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวัง 3 ด้าน คือ

3.1 ปัจจัยด้านสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล พบว่ากลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลมีความเข้มแข็งของกลุ่ม มีกำลังคนพร้อมร่วมทำกิจกรรมต่างๆ มีความสนใจร่วมกันในการร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และมีความต้องการในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ พร้อมเพียงและสมัครใจที่จะทำ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้แลกเปลี่ยนความคิดด้วยกัน สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลตระหนักถึงการเป็นจิตอาสาในการร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนหรือสวนสาธารณะเขาโต๊ะพะญาวังและแสดงศักยภาพที่ตนเองมีในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3.2 ปัจจัยด้านเทศบาลเมืองสตูลพบว่า ปัจจัยของการเกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะจากพื้นที่รกร้างกลายเป็นพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงทำให้สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังมีความสวยงามและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวจังหวัดสตูล คือเด็กและเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลมีความรู้ ความสามารถ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำเสนอ และมีศักยภาพในด้านต่างๆอีกมากมาย แต่ไม่มีเวทีในการแสดงศักยภาพ จึงทำให้นำไปสู่ปัจจัยให้เกิดการกำหนดนโยบายเพื่อให้เด็กและเยาวชน ส่งเสริมและอนุวัติงบประมาณในการเข้าพัฒนาสวนสาธารณะให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ทำกิจกรรมต่างๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนชาวเทศบาลเมืองสตูลด้วยเช่นกัน

3.3 ปัจจัยด้านประชาชนหรือชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นจากสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลทำงานร่วมกับท้องถิ่นหรือเทศบาลเมืองสตูล ประชาชนมองเห็นความสำคัญของการใช้เวลาว่างที่เกิดประโยชน์ของบุตรหลานที่ได้มาร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ณ สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ประชาชนมองว่ากิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ดีเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและห่างไกลยาเสพติด เด็กและเยาวชนได้มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน มีการทำกิจกรรมที่บูรณาการ ทำให้เห็นเด็กและเยาวชนมีการกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมอย่างเป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ สร้างเสียงหัวเราะและรอยยิ้มให้แก่ผู้ที่ผ่านมา ทั้งนี้สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังสามารถเป็นพื้นที่ที่ท่องเที่ยวที่ให้อาหารลิง และพักผ่อนหย่อนใจ เดินออกกำลังกายได้อีกด้วย

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล กรณีศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ คือ

1. การศึกษาการเกิดเครือข่ายเยาวชนไปสู่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ทำให้เห็นว่าทางท้องถิ่นหรือเทศบาลเมืองสตูล โดยมีท่านนายกเทศบาลเมืองสตูลให้ความร่วมมือและพร้อมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและชุมชน ทำให้เห็นว่าการศึกษาคั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยด้านการได้รับสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงาน ภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีอยู่ภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ซึ่งจะให้การสนับสนุนทั้งใน ด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม การให้หรือเปิดโอกาสของเวทีกิจกรรมแก่เด็กและเยาวชน การเสริมสร้างการเรียนรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็น

แบบอย่างการดำเนินกิจกรรมแก่เด็กและเยาวชน โดยมีปัจจัยด้านเครือข่ายความสัมพันธ์เป็นปัจจัยในการเชื่อมโยงระหว่างเยาวชนด้วยกัน และในรูปแบบต่างๆ การร่วมกิจกรรม การพบปะพูดคุยในขณะที่ยังดำเนินกิจกรรมและปัจจัยด้านครอบครัวจะเป็นกลไกสำคัญ ในการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จากความสัมพันธ์ การสนับสนุนและความร่วมมือ ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนไม่ได้เป็นประเด็นหลักของการรวมตัวของเยาวชน แต่ประเด็นหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ ในการสร้างกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนอย่างมีส่วนร่วม

2. การศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ ภูมิศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จากการศึกษาพบว่า กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลมีกระบวนการการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ควบคู่กับเทศบาลเมืองสตูล หรือการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่เริ่ม คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิดและตัดสินใจประชุมปรึกษาหารือกัน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการโดยร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการดำเนินงานโครงการต่างๆ มีผลกระทบถึงตัวสภาเด็กและเยาวชนเอง ทั้งในลักษณะของปัจเจกชนและการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนในลักษณะกลุ่มองค์กร

3. การศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลในการบริหารจัดการสวนสาธารณะ ภูมิศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน ภูมิศึกษา สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ในทางปฏิบัติ เช่น ปัจจัยด้านความสอดคล้องและชัดเจนต่อสภาพปัญหาของวัตถุประสงค์ด้านการเปลี่ยนแปลงของสวนสาธารณะจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเยาวชน ปัจจัยด้านอื่นที่เข้ามาสนับสนุนและปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ เป็นต้น และผู้วิจัยสามารถสรุป วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง ไว้ 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล 2) ปัจจัยด้านเทศบาลเมืองสตูล 3) ปัจจัยด้านประชาชนหรือชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ทัศนศึกษา สภાเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมควรมีแนวทางที่เหมาะสมต่อกลุ่มคนไปพร้อมกับการจัดการที่ดีของตัวเทศบาลเมืองสตูลที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและการดูแลรักษาพื้นที่ในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

2. การนำเยาวชนรุ่นใหม่มาทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนถือเป็นสิ่งที่ดีแต่ในขณะเดียวกัน การจัดกิจกรรมที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวังย่อมมีข้อจำกัดในด้านการดูแลรักษาพื้นที่ให้มีสภาพที่ดีดั้งเดิม ซึ่งผลของการจัดกิจกรรม ณ บริเวณดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสัตว์ที่อาศัยในบริเวณที่อาจได้รับผลกระทบ เทศบาลไม่ควรละเลยการดูแลด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

3. แกนนำเยาวชนที่มีความสามารถ จะสามารถทำงานได้แค่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อมีความจำเป็นทางด้านการเรียน ด้านการงาน ด้านครอบครัว ก็จะห่างหายจากกลุ่มไป จึงจำเป็นต้องสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นมาทดแทน โดยมีระบบพี่สอนน้อง เพื่อให้การทำงาน การทำกิจกรรมของกลุ่มมีอยู่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4. สภāเด็กและเทศบาลเมืองสตูลควรมีการจัดกิจกรรมที่รวมกลุ่มร่วมกับเครือข่ายเยาวชนกลุ่มอื่นเพื่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ที่ใหม่ ๆ และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเด็กและเยาวชนได้มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น

5. เทศบาลเมืองสตูล ควรเพิ่มสร้างและพัฒนาเครื่องออกกำลังกายในสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เพราะในปัจจุบันยังขาดแคลนเครื่องเล่นกีฬาสำหรับประชาชนคนวัยทำงานและวัยชราในการใช้ออกกำลังกาย

6. เทศบาลเมืองสตูล ควรมีการบริหารจัดการในส่วนของสิ่ง ฌ สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เทศบาลเมืองสตูลควรมีการบริหารจัดการให้สิ่งอยู่ในโซนที่ไม่มารบกวนหรือเสี่ยงต่อการเข้ามาทำร้ายเด็ก เยาวชน และประชาชนที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง

การอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2550.

กรรณิการ์ รัตนมณี, ขวลิต ตันตินิมิตกุล, และ นันทน์มณีส สังขพิทักษ์. การศึกษาการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยเด็กของสหประชาชาติ เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2549.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2524.

ชนัญญา กาญจนรังษิณนธ์. การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนากรมการพัฒนาชุมชน, 2554.

ชูชาติ พ่วงสมจิต. การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ดุสิต โรงเรียนบ้านไทยนิยมพัฒนา, 2540.

ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์เนต พรินท์ติ้งเซ็นเตอร์จำกัด, 2539.

ถวิลวดี บุรีกุล. การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2548.

เทศบาลเมืองสตูล สำนักงานกองวิชาการและแผนเทศบาลเมืองสตูล. แผนพัฒนาตำบลสามปีเทศบาลเมืองสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พ.ศ. 2557-2560. สตูล: โรงพิมพ์สตูลการพิมพ์, 2557.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์, 2547.

ปรัชญา เวสารัชช์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันคตศึกษา, 2528.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุคศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. ใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์(บรรณาธิการ). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. (น.6). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2527.

วสันต์ เหลืองประภัสสร. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ 4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ลำดับที่ 2 เรื่องภารกิจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส, 2547.

ศิริกุล กลีวิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร. วารสารพัฒนาชุมชน, 2546.

สากล สถิติวิทยานันท์. *ภูมิศาสตร์ชนบท*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2532.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *คณะกรรมการแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559, 2555*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2553.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการส่งเสริมและการประสานพัฒนาเด็กและเยาวชน จังหวัด อำเภอกอง*
กรุงเทพมหานคร เทศบาล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2537.

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. *นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ.2545-2554)*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2545.

อุทัย หิรัญโต. *การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บารมีการพิมพ์, 2523.

วิทยานิพนธ์

กนกพร แสงศรี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี่ อำเภอมะนัง จังหวัดพังงา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.

จุไรรัชต์ ศรีอมร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2546.

ธิดาวดี เหลืองธนะโกศ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

นันทมนัส สังขพิทักษ์. “การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

สิริพันธุ์ อมรพันธุ์บดินกุล. “ศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของเยาวชน กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชน อักแม่จริน อำเภอจริน จังหวัดน่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

สุเมธ ทรายแก้ว. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

อนุภาพ ถิรลาภ. “การวิเคราะห์เชิงสมมุติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

Books

Cole, Bob. *Youth and Social Policy: Youth Citizenship and Young Career*. London: UCL Press Limited, 1995.

Easton, D. *The Political system: An inquiry into the State of Political Science*. New York: Alfred A. Knopf, 1953.

Keith, Davis. *Human Behavior at work: Organization Behavior*. New York: McGraw – Hill, 1972.

Reeder, William W. *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State*. Cornell University, 1974.

Robson, William A. *Great cities of the world: their government, politics and planning*. London: An Unrin, 1953.

United Nations. *Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and National Development*. New York: United Nations, 1981.

United Nations. *Review of the Youth Situation, Policies and Programs in Asia and the Pacific*. New York: n.d., 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนสาธารณะของเครือข่ายเยาวชน
กรณีศึกษาสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูล”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ _____

ตำแหน่ง _____

หน่วยงาน _____

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามระดับผู้บริหาร

1. สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลเมืองสตูลเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. สภาพปัญหาหรือปัจจัยที่นำมาสู่การกำหนดนโยบายเด็กและเยาวชน

3. ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายเด็กและเยาวชน

4. การติดตามและประเมินผลนโยบายใช้เครื่องมือใดและกำหนดระยะเวลาการดำเนินผลนโยบายได้
อย่างไร

5. ความคิดเห็นต่อผลการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาสวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เทศบาลเมืองสตูล

6. ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

ประเด็นคำถามระดับเจ้าหน้าที่หัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสตูล

1. วิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานว่ามีความตั้งใจจริงแค่ไหน

2. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินนโยบายเด็กและเยาวชนต่อการจัดหรือดำเนินกิจกรรม

3. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อจัดกิจกรรมตามนโยบายเด็กและเยาวชน

4. ปัญหาและอุปสรรคในการลงพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อจัดกิจกรรมตามนโยบายเด็กและเยาวชน

5. ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

ประเด็นคำถามของทีมสภาเด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป

1. ความต้องการและการยอมรับในด้านนโยบายของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมที่สวนสาธารณะเขาไต้ะพญาวัง

2. ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมที่สวนสาธารณะเขาไต้ะพญาวัง

3. ความพึงพอใจต่อการดำเนินนโยบายของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมที่สวนสาธารณะเขาไต้ะพญาวัง

4. ความคาดหวังต่อผลของนโยบายการแก้ปัญหาสวนสาธารณะเขาไต้ะพญาวังมีอย่างไร

5. กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์หรือโทษจากการดำเนินกิจกรรมของนโยบายเด็กและเยาวชนอย่างไร

6. ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพัสวี เปี่ยมศักดิ์กมล
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2534
วุฒิการศึกษา	ปีพ.ศ.2557: รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประสบการณ์ทำงาน	ปีพ.ศ.2557 - พ.ศ. 2560 เลขานุการของผู้อำนวยการ แผนกวิจัยและพัฒนา บริษัท Cal-Comp Electronic, Thailand.co.Ltd จำกัด

